ئابلەت ئابدۇرېشىت بەرقى

قىزپەسلى

شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى

بۇ تۇنجى كىتابىمنى ھاياتىم داۋام
ئابدۇرشىت ئىمىن ۋە مەرھۇم
ئانام بانۇخان ...
ھۆرمەت بىلەن بېغىشلايمەن

ئابلەت ئابدۇرەشىت

2000-يىلى ئىيۇل

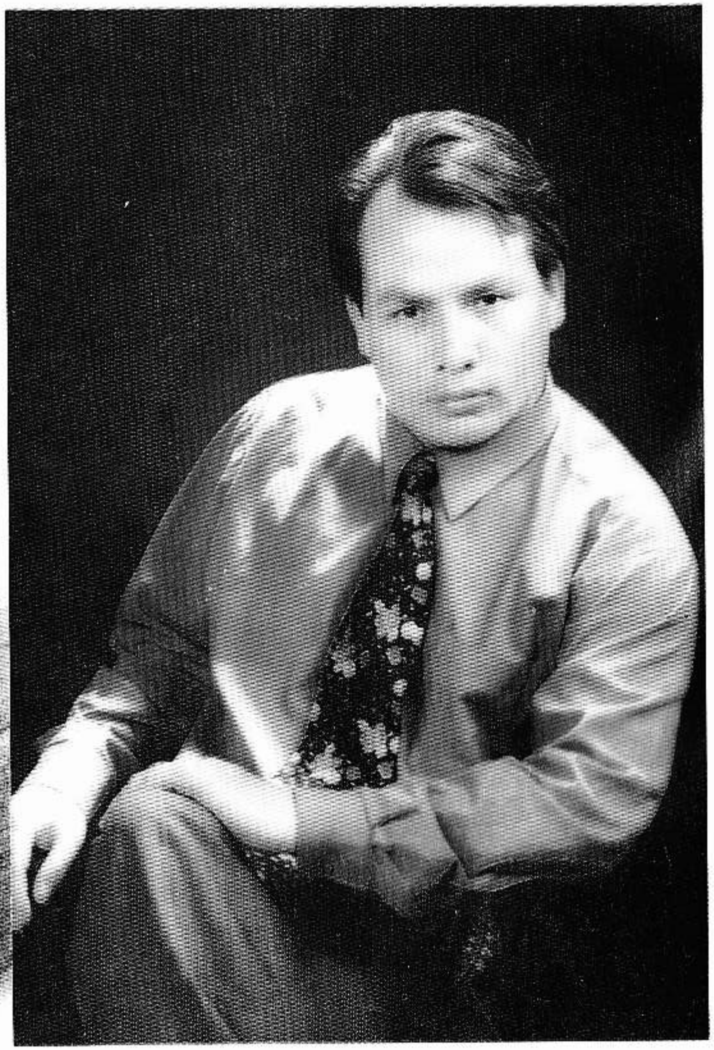

ئابلەت ئابدۇرشىت

图书在版编目(CIP)数据

少女季节:维吾尔文/阿不来提.阿布都热西提.巴尔克著 —乌鲁木齐:新疆人民出版社.2000.7
ISBN 7—228—05849—6
Ⅰ.少... Ⅱ.阿... Ⅲ.诗歌—作品集—中国—当代—维吾尔语(中国少数民族语言)Ⅵ.Ⅰ.1227
中国版本图书馆 CIP 数据核字(2000)第 63203 号

少女季节(维吾尔文)

(诗集)

阿不来提.阿布都热西提.巴尔克 著

新疆人民出版社编辑出版
(乌鲁木齐市解放南路 348 号 邮政编码 830001)
新疆有色地质堪查局印刷厂印刷
850×1168 毫米 32 开本 5 印张 2 插页
2000 年 7 月 第 1 版 2000 年 7 月第 1 次印刷
印数:1—3000

ISBN7—228—05849—6/I.2135(民文)定价:10.00 元

تەرجىمىھالىم

مەن1971 – يىلى دۇنيا مەدەنىيەت ئوچاقلىرىنىڭ بىرى بولغان خوتەننىڭ لوپ ناھىيىسىدە تۇغۇلدۇم. سەل ئەقلىمگە كەلسەم، ئەتراپتىكى ماددىي دۇنيا شۇنچىلىك نامرات، خەلقىمىز ماددىي ۋە مەنىۋى نامراتلىقنىڭ بوسۇغىسىغا كېلىپ قالغانىكەن. بۇ ماڭا جەمئىيەتنىڭ بىرىنچى قېتىم بەرگەن دەرسى ئىدى. 1989 – يىللىرى گېزىت – ژۇرناللاردا ئەسەرلىرىم ئانچە – مۇنچە ئېلان قىلىنىشقا باشلىدى. 1994 – يىلى شىنجاڭ پىداگوگىكا ئۇنىۋېرسىتېتىنىڭ تىل – ئەدەبىيات فاكۇلتېتىنى پۈتتۈرۈپ، شىنجاڭ مائارىپ ئىنىستىتۇتىدا ئوقۇتقۇچى بولدۇم. ئوقۇتقۇچىلىق جەريانىدا مىللىي مائارىپىمىزنىڭ بىرىنچى پەلەمپىيىنى ھاسىل قىلىپ تۇرغان ئوقۇتقۇچىلارنىڭ دەرسخانىدىكى ئوقۇغۇچى بولۇپ تۇرغان بىچارە تۇرقى يۈرىكىمگە ھاياتنىڭ ئىككىنچى دەرسىنى ئۆتتى.

ھازىرغا قەدەر ئىككى يۈز پارچىگە يېقىن شېئىر، ھېكايە، نەزىرىيىۋى ماقالىلىرىم رايونىمىز تەۋەسىدىكى ئۇيغۇرچە گېزىت – ژۇرناللاردا ئېلان قىلىندى، ئۇلارغا قارىتا بىرنەچچە پارچە ئوبزورمۇ يېزىلدى.

شېئىرلىرىمنى قەلبىمنىڭ دىئالوگى، ھېكايىلىرىمنى مەن تونۇغان ھاياتنىڭ بىر پارچە كارتىنىسى، ماقالىلىرىمنى تەپەككۇر قۇرۇلمامنىڭ ئەينىكى دەپ ھېسابلايمەن.

ئابلەت ئابدۇرېشىت بەرقى

مۇندەرىجە

تونۇشۇش 1
قاشتېشى 2
قار ياغقان ئاخشىمى 3
بەخت 4
ئۆڭكۈر 5
نۇزۇگۇم 6
بەختىڭگە مەنىڭ ئەپسۇس بولالمىدىم قۇش 7
مەۋجۇتلۇق ــ 1 8
باياۋان ــ 1 9
قار ياغقان شەھەر 12
شەيتان 14
كىنوخانا 15
سىمۋول 16
ئېتىقادسىزلىق 18
ئايال ــ 1 19
ئاق تاماكا 20
كۆزدىكى تىرىلىش 21
سالام خەت 22
مۇز چۈشەش 23
خوتۇن 25
ئۆزۈمگە تېز سىزما 27

يۇرۇڭقاش 28
ئانام ، باھار ، مەن 29
ھىجران 30
شەنبە 31
... گە 32
تەنھالىق تەشۋىشلىرى 33
دەردمەن بويتاق 34
تانسا 35
قاراش 36
بەخت 37
كۆنچى دەرياسى 38
كۈز 39
قۇرۇپ قالغان بىر بۇلاقنىڭ خاتىرىسىگە 40
كۈتۈش 41
باياۋان ـ 2 42
قوي كۆز لىرىكىسى 44
تەنھالىق لىرىكىسى 45
ھىجران لىرىكىسى 46
چېقىن 47
باھار كېلىپ يارالىرىم قىبرەنگە 48
بۇ باھارنىڭ بىر كۈنى ئەمەس 49
دەرەخلەر شەرھى 50
تاشلاردىن كۆكلەش 51

ئاق سىيىل 52
بەخت سازلىقى 53
ئوقۇغۇچىلىرىمغا 55
ئالەتنامە 57
ئىچمىرقاش بەدىلى 58
سىياھ 59
ئايال ـ 2 60
سۈكۈت 61
ئاغىنىلىرىم 62
ھەممە يەر دەسسەلگەن 63
قىز پەسلى ـ 1 64
كىروۋەن گۈزەلى 68
كۆرەلمىدىم خېنىمنى ئانا 69
ئازاب 70
خوتەن بىلەن ئۈرۈمچى ئارىلىقىدا 71
خوتەن قاشتېشى 72
بىدە 73
قىز ۋە مەن 74
ئۇستەل 75
روبىنزون كىروزو 76
ئوۋچى 77
يۈرەك رىۋايىتى 78
باغلىنىش 79

ئارمان ئالىمى 80
قورچاق 81
مەنە 82
قۇمنامە 83
تاش ۋەزنى 85
تۇغۇلغان كۈنۈڭ 86
نازۇكۇم 88
تۇغۇلغان يېزام 89
ئۇيغۇر 92
ئۆتمۈش 93
قىز پەسلى ـ 2 94
ئۈرۈمچى كېچىسى 95
بىر قىزغا 96
يانۋار 97
ئوقۇتقۇچى 98
لياڭشەن كۆلى 99
خوتەنلىك ئادەم 100
يورۇڭقاش تەزكىرىسى 101
مىراس 102
دېڭىزدىن دېڭىزلەرگە 103
ئاپتور 104
ۋەتەن ـ 1 105
يۈرەك 107

لوكچەكسىز زامان 108
يالىڭاچلىق 110
ئىدىيە 111
قاتىللىق 112
خەت يازمىدىم 113
داۋاملىق ياشاش 114
سىياھ ۋە قان 115
ئىنساننىڭ يەنە بىر تەرىپى 116
يۇرتۇم 117
توختام سۇ 118
بۇ دۇنيا 119
نوتا 120
دەريا مەنتىقىسى 121
مۇزلىغان كېچە 122
مەن يازمىغان شېئىر 123
ئۆزۈم ھەققىدە 124
سەھرادىكى بىر كەچكە سىزما 125
دوقمۇش 126
مەۋجۇتلۇق ـ 2 127
سۇلياۋ گۈل 128
كۆز 129
چاڭقاش كومېدىيىسى 130
چېچەكسىز باھار 133

ماۋزۇسىز 134
بىر يېزىنىڭ ئارزۇسى 135
يىراقلىق 136
قىش كېچىسى 137
ھالاكەت 138
دەريادىكى ئەتىرگۈل 139
ھاياتقا قارىغۇنىڭ كۆزىدە قاراش 140
ياز ئەتىگىنى 141
ئەنجۈر 142
قۇرۇغان يالپۇز خاتىرىسى 143
يېگانە ئادەم 144
«مەھبۇسلۇق پەلسەپىسى» 146
مۇھەببەت پەسلى 147
قىش پەسلى 148
ۋەتەن ـ 2 149
مۇھەببەت 150
ئاي تەنھالىقى 151

تونۇشۇش

يول بويىدا بىر تال گۈل بولۇپ،
ئۆتسە ئۇ دەپ تۇرسامەن كۈتۈپ.
سوزۇلغاندا تاقەت رىشتىسى
كېلىپ قالساڭ سەن
ئالساڭ مېنى دەرھال ھىدم كۈلۈپ.
تونالامتىڭ
دېمىسەممۇ جانانىم بۇ مەن.

ئاي نۇرىغا كەتسە قېتىلىپ
ھارارەتكە تولغان سېغىنچىم،
كىرىپ كەلسەم ئاي نۇرى بولۇپ
تونارسەنمۇ
كۆزلىرىڭنى ئۈنسىز نەم قىلىپ.

سېنىڭ ئۈچۈن بولغۇم بار مېنىڭ
جاھاندىكى ھەممىلا نەرسە.
ئاياغ ئىزىڭ چۈشكەن تۇپراق
سەن سۇۋۇلۇپ ئۆتكەن بىر دەرەخ
بىر گۈل
سېنى سۆيۈندۈرگەن
پەقەت
تونالىسا سېنىڭ يۈرىكىڭ.

قاشتېشى

قوللىرىمدا سۈزۈك قاشتېشى،
ئوت تارايدۇ ئۈنىڭدىن لېكىن.
دەپ قالىسەن ساقلىدى قانداق،
گۈپلا كۆيۈپ كەتمەستىن زېمىن.

قوللىرىمدا سۈزۈك قاشتېشى،
بىر گۈزەل كۆي تارار قېتىدىن.
كىم بىلىدۇ سىر باردۇر قانداق،
ئاڭلاپ، ئاڭلاپ قانمايدۇ زېمىن.

قوللىرىمدا سۈزۈك قاشتېشى،
مېنىڭكى ئۇ، مېنىڭكى بىلگىن.
شۇڭا قۇياش كۆيەر بوپ كۈندەش،
شۇڭا دەردلىك تولغىنار زېمىن .

قار ياغقان ئاخشىمى

قار ياغمىدى، ياغدى گۈل ـ چېچەك،
قۇچىقىمغا ياغقان كەبى سەن.
ئەركىلەيسەن، كۈلكەڭ بىغۇبار،
قۇچىقىمدا بوۋاق سەبىي، سەن.

قار ياغمىدى، ياغدى بىر ئۆپۈق،
بولۇپ قالدۇق يۇلتۇزلىرى بىز .
ئۆركەشلىدى خىيالىمىزدا،
بوزغۇن بىلەن تولغان كۆك دېڭىز .

بەخت

تاشلار ئۈستى
يېتىش ئۈچۈن يۇقىرىغا،
ئەنە مېڭىپ قالار يولۇڭغا،

بۇلاقلاردا قاتتىق مۇز
كېلىشىڭنى ئاڭلاپ.
چېچەكلىدى كاچكۇلدا
ئاينىڭ نۇرى بولۇپ ھەم ئازاب.

تاغلار مىندى سۈكۈتكە
ساڭا قىيا باقماستىن تېخى.
مەن ئۆگەندىم قوشاق توقۇشنى،
بىلمەي تۇرۇپ نېمىلىكىڭنى.

ئۆڭكۈر

قاراڭغۇدا مەن بىلمىگەن نەرسە بار،
مۇھەببەتتۇ بەلكىم تېتىپ باقمىغان.
قۇياش بولۇپ كۆرۈنمىدۇ، يۈرەكنى
باسسا ئەگەر بەزەن ھەسرەت ھەم پىغان.

ياق، يول باردۇر ياتقان كۈتۈپ مېڭىشنى،
ياق، بار ئىدىغۇ كولاپ قويغان بىر ئورا.
قارا ئۆڭكۈر تەۋرەتمەكتە قەلبىمنى،
سېغىنىشنىڭ قۇياشىدەك ئۇ گويا.

نۇزۇگۇم

رەيھان سەندەك ئېچىلماس،
ھەر ياپرىقىڭ بىر قۇياش.
دەريا سەندەك ئاقماس،
تامچە يېشىڭ
قويار داغدا دېڭىزنى.
قىزلار سەندەك تۇغۇلماس،
ئەگەشتۇرۇپ كەتكەن سەن
دەرگاھىڭغا ھەممە يۇلتۇزنى. . .

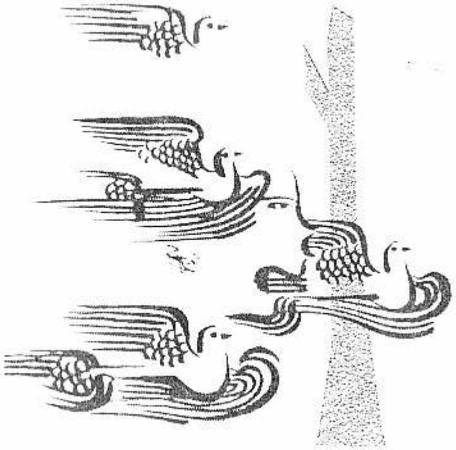

بەختىڭگە مىڭ ئەپسۇس بولالمىدىم قۇش

بەختىڭگە مىڭ ئەپسۇس بولالمىدىم قۇش،
بەك ئاددىي بەندىمەن يۇرەكلىرىم قان.
كۆڭلۈڭنى ئۇتۇشقا تۇقالمىدىم كۈي،
كۆرگەندە يامان چۇش سەن ئەي جانىجان.

بەختىڭگە مىڭ ئەپسۇس بولالمىدىم تاڭ،
بەك ئاددىي بەندىمەن يۇرەكلىرىم قان.
ئاپتاپ بوپ يېشىڭنى قۇرۇتالمىدىم،
چەكتىم مەن پەقەتلا ئاھ ئۇنسىز پىغان. . .

بەختىڭگە مىڭ ئەپسۇس بولالمىدىم قۇش،
غېمىڭنى كېتىشكە يىراققا ئېلىپ.
بەختىڭگە مىڭ ئەپسۇس قويالمىدىم مەن،
ئەبەدلىك بەختىڭنى دىلىڭغا سېلىپ.

بەختىڭگە مىڭ ئەپسۇس بولالمىدىم قۇش،
بەك ئاددىي بەندىمەن يۇرەكلىرىم قان. . .
تىلىدىم پەقەتلا كېچەڭگە بىر چۇش،
ئىللىق ھەم نۇرلۇق، ھەم قۇياش پارلىغان.

مەۋجۇتلۇق ـ 1

ئىككى بەتكە بىر پارچە قوشاق،
كېلىشتۇرۇپ يازالمىساممۇ
سۆيەلەيمەن سېنى قاقشىتىپ.

قېتىپ قالسا لېۋىمدە كۈلكەم
باقالمىسا قۇياش پېتىنىپ.
كېتەلەيسەن پەقەت سەن ئۇنى
سۆيگۈڭ بىلەن ئاستا ئېرىتىپ.

مەن سۆيگۈگە قانمىغان ئادەم،
قەلبىم چاك ـ چاك يېرىلغان بىر چۆل.
سەن بىر ئالەم ياشارغان پەقەت،
شۇ چۆل ئۈچۈن بولۇپ تەنها گۈل. . .

باياۋان ـ 1

1

چېقىلارمەن تاك قىلىپ چەكسەڭ،
جامالىڭنى كۆرستەر ئەمما
تولۇق قىلىپ ھەر بىر سۇنۇقۇم.
ئەگەر ماڭا قىلماق بولساڭ سۆز
ئېغىزىڭ ھېچ مىدىرلىمىسىمۇ
نېمە دېمەكچىسەن
ئاڭلاپ بولار ھەممىنى قۇلىقىم.
كېلەر بولساڭ
كېلىشنى ھەم قىلساڭ خىيال،
يۈرىكىم
بولار دەرھال يولغا ئايلىنىپ.
كۆرۈشۈشنى ئىستەيمەن
كەلمەيسەن ئەمما.
سۆيۈشنى ئىستەيمەن
سۆيمەيسەن ئەمما.

2

قانچىنچى ئادەممەن بۇ ئالەمدە،
تۇغۇلغان يەنە قانچىنچى بولۇپ؟
بىلمەيمەن كۆكسۈمدىكى
شۇ كىچىك يۈرەك
قاچان قالدى
بۇ ئۇلۇغ ئوتلارغا تولۇپ.
تىكىلىمەن ئۇزاقتىن ـ ئۇزاق
ئۆزۈم بىلمىگەن خىيالىمدىكى بىر يولغا.
شۇ يولدا كېلەر
يۈرىكىمدىكى ئوتنىڭ تىلىنى ئۇققۇچى.
تەنلىرى گۆش، بىزگە ئوخشاش
بىر ئادەم تۇرۇپ
شۇ ئوتلارنى يۇتۇپ ئۆتكۈچى.

3

دېيەلمىگەن گەپلىرىم تولا،
سورىسا بىرەرى دېمەيمەن ئەمما.
ماڭمىغان يوللىرىم تولا،
ماڭ دېسە بىرەرى ماڭمايمەن ئەمما.
ئېچىلمىغان سىرلارنىڭ ئېچىلمىغىنى خوپ،

كېيىن
ئۆلۈمنىڭ تۈنجى كېچىسى،
چۈشەندۈرگەي مېنى، يۈرىكىمنى
شۇ دېيىلمىگەن گەپ
شۇ ماڭمىغان يول
ئورنىدىن تۇرۇپ.

4

سالام خەتلىرىڭنى كۆيدۈرمەكچىمىدىم،
خەتلىرىڭ كۆيدۈردى ۋە لېكىن مېنى.
كۈل قىلدى كۆز يېشىڭ مەغرۇرلۇقۇمنى،
ئاھلىرىڭ ئۆلتۈردى بۇ يۈرىكىمنى.
ئۆزۈمنى كۆيدۈردۈم ئۆزۈمنى خالاس،
خىيالىمدا سەن يەنە غالىب.
سېغىنىشىم كۆكىدە شاھسەن
مېنى قىيناپ تۇرغان شۇنچە ئاجايىپ.

قار ياغقان شەھەر

بىلىمەن بۇ شەھەردە قار ياغدى كېچە،
ئۇپۇش ئىزدەپ سوزۇلغان لەۋگە تەگكەندەك تەستەك.
بىلىمەن قار ئاستىدا ياشارغان دالا
ئوتىنى بېسىپ
كاچكۇلدا بەختىنى تاپقاندەك يۈرەك.
روھىم قۇشلىرى ئەركىن ۋە ئۇچقۇر،
ئېرىپ بارار قارغا ئەگىشىپ.
تەبىئەتتە بار قۇياش لېكىن روھىمنىڭ
قۇياشى بارىدۇ باھاردا پېتىپ
قار ياغقان شەھەر.
قۇياشى مۇزلىغان روھ قۇشقاچلىرى
سالام خەت چىشلەنگەن خىيالنىڭ لېۋىگە.
ئويغىنىپ كەتكەن بىر دۇنيا ئەمما
لىپاپا ئىچىدە.
ياتىقىم ئۆزۈمدەك بىر ئايالغا زار،
يوللارنىڭ تىلىدا يادلىنار باھار
نەدە سەن ئومىقىم، نەدە سەن گۈللەر،
چۈشۈمدە بولدۇڭسەن پەقەت تىلتۇمار.
روھ قۇشقاچلىرى

سۆيگۈ ئۇۋچىسىنى تىلەپ قىلىدۇ دۇئا،
ئوقلار ۋىسلىگە كۆكسىنى ئېچىپ
ياتىقىم ياتىقىمدەك قاغجىراق كۆڭۈل،
قار ياغقان شەھەرگە قاراپ،
باھاردىكى قارغا قاراپ
قالارمۇ بىر نەرسىنى زادى چۈشىنىپ.

قار ياغقان شەھەر،
ئايالسىز ياتاق.
ئەسلى
ئوخشاش بىر ئاھاڭ،
ئوخشاش بىر دۇنيا.
قار ياغقان شەھەرگە باھار كەلگەن، لېكىن
ياتاققا ھېچ ئايال كەلمىگەن ئەمما.

شەيتان

يىراقتىن ئىزدەپ بولما ئاۋارە،
شەيتان ئەسلى يۈرىكىڭدە.

ھەسەل ھەرىسىنىڭ مەقسىتى ھەسەل يىغىش ئەمەس،
ئۆزى ئۈچۈن يىغىدۇ ھەسەل.
شەيتاننىڭ مەقسىتى ئادەمنى ئالداش ئەمەس،
ئادەم ئالداپ كەتكەن ئەسلىدە ئۆنى،
ھەسىلى ئوغرىلانغان ھەرىلەر كەبى.

شەيتان دېمەك يۈرەك دېمەك،
باشقىلار تەرىپىدىن ئوغرىلانغان.
شەيتان دېمەك ھەسەل دېمەك،
پايدىلىنالماس ھەسەل ھەرىسى.

كىنوخانا

يۈرەك ئېرىپ سۇغا ئايلىنىپ،
ئاستا ـ ئاستا چىقىدۇ يېنىپ.
ئورۇندۇقتا قالار مۇزنىڭ سايىسى.

ئېكران پاكلىنىشنىڭ ئوچىقى بولغان چېغى،
ئورۇندۇق بولار قەبرە ئەسلىمىلەرگە.
پەلەمپەيلەر بىر ئازابقا ھامىلدار دېمەك،
بويىدا قالغان
تىترەشلەر كىرگەن چېغى چۈشىگە.

مۇھەببەتكە قانمىغان ئادەم
كىنودىن قانداق تاپسۇن تەسەللىي؟
كىنودىكى تەكتىگە يەتسەك
ئارمىنىنىڭ سايىسى ئەسلى.

سىمۋول

چۈللەرگە قاراپ
يېتىمغا كېلىشنى قىل دەرھال قارار.
گۈل بولۇپ ئېچىل
باغچام قىشتا قىينالدى تازا
مېنى
يوقلاپ كەلگەن چېغىمدا باھار.

يوللار ئۆچرىسا
يېڭى - يېڭى ئىز چۈشكەن
دەسسەپ كۆرگىن ئۆز ئىزىڭمىكىن،
ساقىسا كۆز ياش
سۇنغان شاخلارنى قىيناپ ئاپتاپ.
رەم سېلىپ كۆر،
ساقىغىنى ياش ئەمەس
يۇلتۇزۇڭمىكىن؟
بىراۋ
چوغ سورايدۇ ھەر كۈنى
بوسۇغاڭغا تەلمۈرۈپ.

بىراۋ
يول ياساپ تومۇرىدا
بىر جايدا سېنى تۇرىدۇ كۈتۈپ.
چوغنى بەرمە، چوغسىز قالسەن
سوغۇق بەك يامان،
سەن قان ئەمەس
ماڭما تومۇردا
ھە بىر چاغدا يولسىز قالسەن،
چىققان مەنزىلىڭ
بولۇپ قالسا يۈرەك ئەمەس ئەگەر باياۋان.

سىمۋول شۇنداق نەرسە،
تومۇردا يول بار،
يوللاردا تومۇر.
ئەمما ھېچكىم بىلمەس
يولدىكى يولۇچىمۇ،
تومۇردىكى قان؟

ئېتىقادسىزلىق

ئانىمىزنى تونۇيمىز،
بىلمەيمىز ئۇ كىم ئەمما.
قورقىمىز خۇدادىن پەقەت
ئاخىرەتنىڭ بارلىقى
ئېسىمىزگە كەلگەن چېغىدا!.
چۈشەنمەستىن بىر ئۆمۈر
كېتىمىز ئۆتۈپ
سەن كىم ؟
ئۇ كىم ؟
نېمىمىزدۇر زادى بۇ دۇنيا ؟

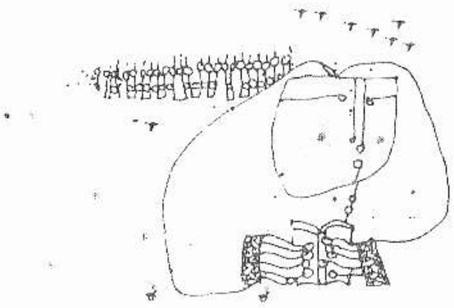

ئايال – 1

دەريا دولقۇنلايدۇ،
يالماپ ئۆتەر قىرغاقلىرىمنى.
قويۇلار كۆزۈمگە
دوزاق ئوتى بوپ.

دەريا ئىگرايدۇ،
بېلىقىم ھالسىرايدۇ،
يەنە دولقۇن كېلىدۇ كۆمۈپ.

تىنجىپ قالدى جىمى ئالەم،
ئەكەلمەيدۇ شامال خۇشپۇراق.
بەردە يوق ھېچكىم،
ئاياللار يۇلتۇزغا ئايلاندى بىراق.

ئاق تاماكا

كۆك بۆرىنىڭ سۆڭىكىدىن
ياسىغانمىش دەيدىغۇ سېنى
ئاخىرەتنىڭ ئوۋچىلىرى.
ئوغۇزخان
مەست بولۇپ قالغان كۆلەڭگىنى يۇراپ.
كۆز يېشىنى سۈرتكەن چاغدا
ئىنسىنى تونۇمىغان،
ئىنسىنى.

قىزىقتە
ئاقلىقىدا ئاق سۈتكە ئوخشاش،
تەسلىم بايرىقىدەك يەنە. . .

كۆزدىكى تىرىلىش

سىياھلار ئىچىدە قايىنىغان قانمەن،
خازانلار بەرگىگە تۆكۈلەر كۆزۈم.
ياشاپ كەلدىم دەپتەر ئىچىدە،
ئىزدەيمەن
مۇھەببەت نېمە ئۇ؟ كۆيۈك نېمە ئۇ ؟
ۋاراقتىن – ۋاراققا ئاقار يۇلتۇزۇم.

لېكىن، ئىنسان ئاجىز نەقەدەر ،
لېكىن قەغەز سوغۇق نەقەدەر .
قەغەزدە كۆيگەن ئوتلارنىڭ
يوق ھارارىتى.
ھۆللەنمەس ھەقىقىي شەبنەملەر بىلەن،
قەغەزدە باشلانغان تاڭ،
قەغەزدىكى سەھەر.

مۇھەببىتىم قاچمىغىن مەندىن،
تاشلاپ بېرىپ ئالدىمغا كۆزنى.
مۇھەببىتىم قاچمىغىن مەندىن،
يۈرمەي ئاۋارە ۋاراقلار ئارا،
لېۋىڭ بەرگىدىن ئۈزەي يۇلتۇزنى.

سالام خەت

كەچۈر گۈلۈم ئەۋەتكىنىم خەت ئەمەس،
كۆزنىڭ ئاچچىق يامغۇرى.
ئەسلىمىلەر ياغدۇرۇپ ئۆتكەن،
ئېلانىدۇر ئۆزۈمنىڭ،
يۈرىكىمنىڭ قېتىدا يېتكەن.
پەش گۈل غۇنچىسى،
سۆيۈشلەرنىڭ داغلىرى قالغان.
چېكىت بىز توختىغان يول،
چېچەكلىگەن چېغىدا ئارمان.
كۆپ چېكىتلەر دۇدۇقلاشلىرىم،
ئېزىققاندا كۆزۈڭدە جاھان.
سوراق،
بوسۇغاڭدا تۇرغان چېغىمدۇر،
مەجنۇنلارچە بوينۇمنى قىسىپ،
ۋىسال مەندىن كەتكەندە ئېزىپ.

كەچۈر گۈلۈم،
ئەۋەتكىنىم خەت ئەمەس،
يۈرىكىمنىڭ چۇشى ئۆرۈلگەن،
يىغلاپ قاقشاپ سۆيۈشلىرىم ھەم
قۇچىقىڭغا
گۈل ياپرىقى بولۇپ تۆكۈلگەن.

مۇز چۈشەش

ھېچكىم ھېس قىلالماس چۈشىدە
سىرىكچىلىك نۇقتىسىدىن ئەمەس
تاسادىپىي
سۇ ئۇستىگە ئورۇندۇق قويۇپ ئولتۇرۇشنىڭ
ئازابىنى
ئالدانغان ئاشىقتىن بۆلەك.

بىز ھەممىمىز
ھەي ھازىرقى زامان ئادەملىرى
ئوڭىدىمۇ
سۇ ئۇستىگە ئورۇندۇق قويۇپ ئولتۇرغۇچىلارمىز،
قاچان يىقىلىمىز،
ئەمما بىلمەيمىز.

ھەر كۈنى بىر خىللا
يازدىمۇ، قىشتىمۇ، كۈزدىمۇ
مۇزلا چۈشىمەن
ئوغۇز سۇتىگە ئۆزگىرىۋاتقان

دوختۇرخانا ئىشىكى
كېسەلدىن نەچچە ئاي قىينالغان ئادەمگە
كۆرۈنىدۇ گويا جەننەتتەك،
لېكىن ماڭا ئۇنداق تۇيۇلماس
ھەر قېتىم دوختۇرخانا ئىشىكى ئالدىدىن ئۆتسەم
بىلىنەر ھەممە يېرىم
بىردىن كېسەلدەك،
يۈرىكىم ئۆكسۈپ تۆكەر ياش
گۇمانلىنىمەن
دوختۇرلارنىڭ ئاپئاق خالىتى
تەسلىم بايرىقىمۇ؟
ھازا لاتىسىمۇ؟
بۈگۈن يەنە مۇز چۈشىدىم،
ئايلىنىپ كەتكەننىمش مۇزغا يۈرىكىم.

خوتۇن

يىلانلىقىڭغا ئىشەنمەيمەن خوتۇن،
نەشپۈت چېچىكى ئەمەسسەن يەنە،
پەقەت
بالىلىق فانتازىيەمدىكى بارسا كەلمەس يول
سەندە ئايان بولۇپ قالار بەزىدە.

ھەر قېتىم سەن ھەققىدە يوگۇرتسەم قەلەم،
شۇمۇپ كېتەر يۈرىكىمنىڭ بىر پارچىسىنى
رەھىمسىز ئىلھام،
مەن خالىمىغان قۇرلار
ئۆزلۈكىدىن كېتەر تۇغۇلۇپ،
تالانتىمنى قەرزگە بوغۇپ،
خوتۇنۇم
چۈشىنىكسىز بىر ھايۋان ئورماندا ياتقان،
بەزىدە ئاھۇدۇر، بەزىدە
بوپ قالىدۇ يولۋاستىن يامان،
كەلمەكتىمەن ئورماندا
خوتۇنۇمغا قاراپ
مەنمۇ گويا بولۇپ بىر ھايۋان.

ھەي خوتۇن،
بىلىمەن گۇناھىڭ يوق
شېئىر يېزىپ تىللاپ يۈرگۈدەك،
لېكىن، چۈشەنمىدىم
ئەڭ ياخشى كۆرگەن نەرسىسىدىن ئەڭ يامان
كۆرگەن نەرسىسىگىچە
تىللاپ تۇرىدىغان نەرسىكەن يۈرەك.

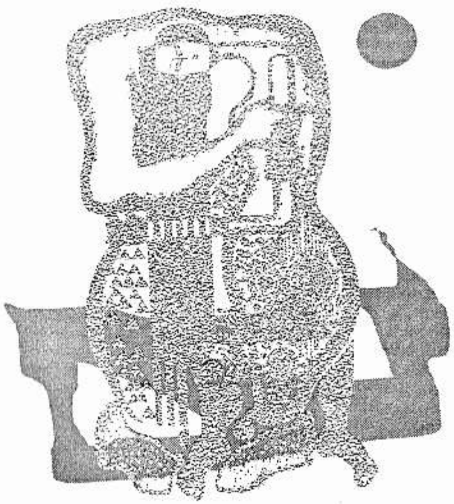

ئۆزۈمگە تېز سىزما

ئۇ بىر تۈگمەن
ئۆز ئورنىدا تۇرۇپ چۆرگىلەپ
مىڭ چاقىرىم ماڭدىم دەيدىغان.

ئۇ بىر قۇش
ھاۋادىن ئىزىنى ئىزدەپ يۈرگەن.
ئۇ يەنە
بىر پارچە قەدىمىي رەسىمنىڭ
(تەبىئەت سىزغان)
بۇرجىكىدە تۇرغان سوراقتۇر
قادىلىپ ئۆز ئۆزىگە.
ئۇلۇغ ئەمەس، ئاددىيمۇ ئەمەس
ئېزىقان ئادەملەر نىشان ئىزدەپ
تۇرۇپ قالغان دوقمۇشقا ئوخشاش.

يۇرۇڭقاش

بىر دەريا سەن بېلىق ئورنىدا،
قاينىمىڭدا ئۈزىدۇ يۈرەك.
قۇشلار، سەھەر،
ئىزدەيدۇ تىنىماي
دولقۇنىڭدىن ئۆزىگە يۈرەك.
شامال، ناخشا ئەگىيدۇ سېنى،
لەۋلىرىڭگە يېزىپ ئىسمىنى.
ئاي ۋە يۇلتۇز مارايدۇ سېنى،
كېچىلەرنىڭ بولۇپ ئارمىنى.
تۇغۇلىسەن ئۆلسەڭ ئەگەر دە،
يىلتىزلاردا بولۇپ سەن سۆيۈش.
چاك - چاك بولۇپ يېرىلغان لەۋگە،
ئاتا قىلىپ بەكمۇ تاتلىق چۈش.

بىر دەريا سەن گۈزەل، بەك گۈزەل،
ۋە قەلبىمدەك مۇڭلۇق يىغلاڭغۇ.
چىمەنلەردىن ئايلىنىپ ئۆتۈپ،
دەريالاردىن ئىزدىگەن سۆيگۈ.

ئانام، باھار، مەن

قۇشلار كۈلەر، ئېچىلىدۇ گۈل،
كۆك ئاسمانىنىڭ تۆكۈلدى يېشى.
يەردىن ئاستا كەتتى يىراقلاپ،
مۇھەببەتنىڭ قېرى قۇياشى.

قۇشلار يىغلار، پۇرلىشىدۇ گۈل،
ئاھ، نېمە ھال ئاسمان قىزىدا.
ئانام كەتتى قۇياشنى قوغلاپ،
ئاق چېچەكلەر قالدى ئىزىدا.

قۇشلار جىمجىت، زېمىنمۇ گۈلسىز،
مەن زېمىندا قالدىم يېگانە.
ئەمدى باھار قايتىدۇ قاچان؟
قاچان قۇشلار باشلار ھېكايە.

ھىجران

بەلكىم بىر كۈنى بۇ ئۈزۈن يوللار
بىردىنلا بىز ئۈچۈن قالار قىسقىراپ.
سەن ئۇياقتىن، مەن بۇياقتىن
تەشنا بېقىشىپ
كېتەرمىز بىر – بىرىمىزگە قوشۇلۇپ،
بىر جۈپ ئېقىن بوپ.
ئومۇرۇمدا ئاقارسەن بەلكىم،
يۈرىكىمدە سوقارسەن يەنە.
مەنچۇ؟
ئاچچىقىڭغا تەم بولۇپ كىرىپ،
قېيدىشىڭدىن ئىزدەرمەن مەنە،
بەلكىم شۇ چاغ قالار ئايلىنىپ،
چىن سۆيگۈگە ھىتتاكى تەنە.

بەلكىم بىر كۈنى بۇ ئۈزۈن تۈننى
بىز بىر بولۇپ ئالارمىز كۈتۈپ.
يۇلتۇز بىزگە ئۇخلاشنى،
بىز يۇلتۇزغا سۆيۈشنى
ئۆگىتىپ.

بەلكىم بىر كۈنى
بىر تارىخقا ئايلىنار ھىجران.
تەنھالىقنىڭ ئاچچىق ئازابى،
كۆز ياش،
ئېتىقاد،
ئەقىدە قوشۇلۇپ
تۇغقان چېغى يېڭى بىر ئىنسان.

شەنبە

كەلمىسىكەن دەيمەن ۋەلېكىن
ۋاقىتنىڭ ئادەمگە باقمىقى قىيىن.
قولىدا گۈلدەستە كېلىدۇ شەنبە
سېغىنىش
ياشىرىدۇ ئاڭلاپ ئۈنىنى.
قاقاھلار ھىجران.
ئازاب
خوجايىنغا ئايلىنار پۈتۈن.

بېكەتلەردە سەندىن دېرەك يوق،
ئاپتوبۇسلار قۇپقۇرۇق يەنە.
كۈتۈشلەردە يوق ھېچبىر مەنە،
مەنىسىزگە ئايلانغان ھەممە،
مەنىسىزگە ئايلانغان شەنبە.

تونۇماس شەھەر
زادى كىمكىن روشەنگۈل دېگەن؟
مەست بولۇشنى ئىستەيدۇ يۈرەك
خوشلاشماقچىدەك رېئاللىق بىلەن.
قىينار ئەمما ئەسلىمە
سانچىلىپ ئاڭا
بولۇپ گويا ئاق تىكەن.

...گە

بىكىرەكتۇر بەزىدە جېنىم،
سېنى جېنىم دەي دېسەم جانان.
چۈنكى، مەندە
لەۋلىرىڭنىڭ قەترىسى ئۈچۈن
تەسەددۇقتۇر بولسىمۇ مىڭ جان.

سېنى تېنىم دەي دېسەم بەزى،
بولاربولسىمۇ مىڭ تېنىم
بىر قەدىمىڭ ئۈچۈن پاياندار
بولۇشقا رازى.

بارلىقىم دەيمۇ،
دەيمۇ يۈرىكىم
يا جېنىمنىڭ رەڭدار چېچىكى.
ياق
بارلىقىسەن بارلىقىمنىڭ،
يۈرىكىسەن يۈرىكىمنىڭ،
مۇھەببەتكە بىر رەڭدار ئېتەك،
قۇچىقىدا كۈلگەن كېلەچەك.

تەنھالىق تەشۋىشلىرى

مەيلى ھېچكىم كەلمىسە يوقلاپ،
يوقلاپ تۇرار ۋاپادار چۈشۈم.
تاملار بىلەن سۆزلىشۋالار،
ھىجران بىلەن تىترەپ تۇرۇشۇم.

مەيلى دوستلار كەتسىمۇ تاشلاپ،
تاشلىمايدۇ بۇ دەردلىك جاھان.
ھېچكىم ھېچكىم ئۈچۈن دۇنيادا
دەرد تارتىشىپ بېرەلمەس ھامان.

مەيلى سەندىن كەلمىسىمۇ خەت،
كېلىپ تۇرار خىيالىڭ بىراق.
پاكلىنىدۇ تەبەسسۇمىڭدا،
خاتىرىلەر تۇغقان ئىشتىياق.

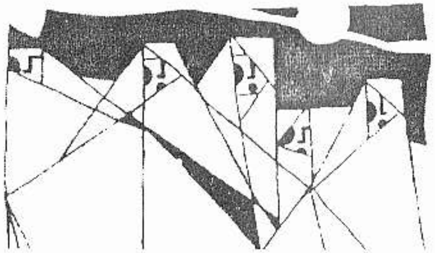

دەردمەن بويتاق

ئوخشاپ قالغان ياتاققا يا سەن،
يا ياتىقنىڭ ئوخشىغان ساڭا.
خىيالىڭدەك چېچىلغان ئۈستەل،
يۈرىكىڭدەك يارىدار تاملار،
دېرىزەڭدە ئېگىلگەن دۇنيا.

تەييار چۆپقۇ ياخشى، بەك ياخشى،
كەلمىگەچكە ئايالىنىڭ ھىدى،
ئېتىمايدۇ ئەمما ئۇ ئەسلا،
تاماق بولۇپ تىلىڭغا زادى.

خاتىرەڭدە سۆيگەن گۈزەللىك
شېئىر بولۇپ يۈرىدۇ پەقەت.
بولماس ئەمما ئۇنى يېگىلى،
بولالمايدۇ تاماق مۇھەببەت،
سائەتسىز قول.
يىغىلغان كىرلار،
قازانسىز ئائىلە
ئايلانماقتا ئاستا تارىخقا.

تانسا

-R گە
ئارمانىمدۇر پەقەت سېنىڭلا
مەجنۇنلارچە تانسىغا تارتىش،
رىتىمىدا يۈرىكىمىزنىڭ
رېئاللىقتىن يىراقلاپ كېتىش.

بىكىرەك مۇزىكا،
سازچىلار يەنە.
سەن مېنىڭ سازىمسەن بۈيۈك، ئەڭ بۈيۈك.

مەن سېنىڭ ئاۋازىڭ
سۈكۈت ئىچىدىن ياڭرىغان ئۈنلۈك.
بىكىرەك رەڭگا رەڭ چىراغ نۇرلىرى،
بىكىرەك ئادەملەرنىڭ كۆرۈپ يۈرۈشى.
كۆزلىرىڭ ئەڭ ئېسىل چىراغتۇر ماڭا
يورۇتقان يۈرەكنى.
مەجنۇنلىقىمىز
بىر گۈزەل چۈشنىڭ ياخشى ئۆرۈلۈشى.
ئاۋاز،
رىتىم،
سۆيگۈمىزنىڭ سۈرىتى رەڭدار،
تەشنالىق تەرجىمان
تۇغقان باھار.

قاراش

تەلەيلىكمەن بۇ شەھەردە
قارىغانغا پۇل ئالمىغاچقا.

يۈرىكىم چىمەنلەردە بارار يورغىلاپ،
ئىزلاردىن تۇيدۇرماي سۆيگۈ ئوغرىلاپ.
قالىدۇ ئارقىدا كۆتۈشىنىڭ چېكى
قالىدۇ بېكەتلەر تەشۋىشتە ماراپ.

بەختتىن بەكمۇ يىراق بىر بەندە،
كۆڭۈللۈك ئىش يوق قاراشتىن باشقا.
كەمبەغەللىكى بىر كۆيگەن يۇلتۇز،
ھىجراننى چەكمەكتە ياش بىلەن تاشقا.

بەخت

ئۇچقان قۇشلار كەتتى قاياققا؟

رەتمۇ رەت بىنالار قىسماقتا مېنى،
ھېچكىم قويمايدۇ چېھرىمگە قاراپ.
قولۇمدا تېلېفون يۈرۈيمەن لېكىن،
ئۇقتۇرالماي ساڭا گېپىمنى.
بارماق بولسام يېنىڭغا
كۆۋرۈكلەر كېلىپ توسار ئالدىمنى.
كوچىلاردا قالساق ئۇچرىشىپ،
تونۇماستىن كېتىسەن ئۆتۈپ.

ئاينىڭ ئون سەككىزى
مائاش بېرەر كۈن،
ئاينىڭ بىرىدە تۇرىمەن تېخى
قەستەن ئۇزارماقتا مېنىڭ ئۇچۇن تۈن.

كۆنچى دەرياسى

نېمىشقىدۇر تونۇشسەن ماڭا،
بىر چاغلىرى
يۈرىكىمدىن ئېقىپ ئۆتكەندەك.
ئازابىمغا بولۇپ ئازابداش
كۆزلىرىمگە بېقىپ ئۆتكەندەك.

دەريا شارقىرايدۇ،
غەمكىن قارايمەن ساھىلدا ئاڭا.
بېلىقچى قۇشلار ئۇچۇپ يۈرەر خىيالىم بولۇپ،
كۈلۈمسىرەر يۈرىكىمدە
بىر قىز
چوڭ بولغان مۇشۇ دەريانىڭ كۈيىنى تىڭشاپ.

نېمىشقىدۇر تونۇش بۇ دەريا،
ئىككى تونۇش يۈرەكتەك گويا.
لەيلەپ يۈرەر دولقۇن ئىچىدە
ئاشىقلىقىم بولۇپ بىر دۇنيا.

كۈز

ئالتۇن چاقلار كەتتى يورغىلاپ،
يېڭى گۈزەل مەنزىلگە قاراپ.

پەرىشتىلەر يالىڭاچلاندى،
شامال بىلەن چېچىنى تاراپ.

مۇزلىماقتا قۇچاقلىرىم،
قۇياش بەزەن قويىدۇ ماراپ.

قاچان يۈلتۈز توختار يىغلاشتىن؟
ئىزدىمەكتە يۈرىكىم جاۋاب.

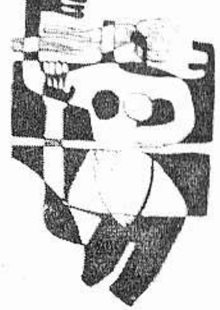

قۇرۇپ قالغان بىر بۇلاقنىڭ خاتىرىسىگە

بۇغىلارنىڭ قەدەم ئىزلىرى
كۆكرىكىڭدىن ئۆچمىدى تېخى.
ئۇچقان قۇشلار سېنى بەلگە قىلىپ،
باشقا ياققا كۆچمىدى تېخى.

چۆللەرنىڭ چۈشىگە
شىلدىرلىشىڭ
كىرىپ قالىدۇ بەزەن.
ئىسمىڭنى جۆيلۈپ سالىدۇ توۋلاپ،
قوزىلار جۆيلۈپ
. . .
ئەمما سەن قۇرۇغان. . .

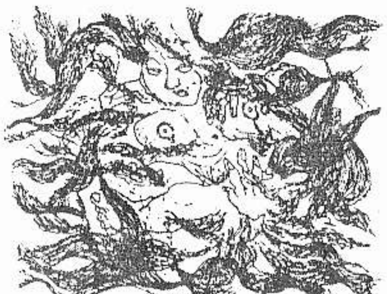

كۈتۈش

كۆزۈم نۇرى ياسىغان يوللار،
مەھەللەڭگە تۇتاشتى بەلكىم.
باشلاپ كىردى سالام خەتلىرىم،
ئۆيۈڭگە قۇياشنى بەلكىم.
سەن چىقمايسەن ئەمما بىرەر رەت،
ئاخىرلاشتى مېۋىسىز باھار.
بىرەر ئىزمۇ چۈشمەي ئۈستىگە،
ئېرىپ كەتتى قىشتا ھەتتا قار.
سەن نەدە؟
خىيالىمنى باسماقتا گۇگۇم،
ئېزىتقۇلار ھەريانغا تاراپ.
كۆزۈم نۇرى ياسىغان يوللار،
ئۆتۈپ كەتتى مەھەللەڭدىنمۇ.
قايتتى ئاخىر يۈرەكسىز بولۇپ،
يۈرىكىنى يوللارغا بېرىپ.

باياۋان ـ 2

1

چاك ـ چاك يېرىلغان لېۋىڭ بىر كۈنى،
بىردىنلا تەمسىز بىلىنەر.
چەكسىزلىككە شۇڭغۇپ يۇلتۇزلار،
بوسۇغامدا توختايدۇ سەھەر.
شۇ چاغدا
تونۇمايمەن ھېچكىمنى،
ئۆتمۈشتىكى ئۆزۈمدىن بۆلەك.
قۇمغا تاشلاپ قويغان بېلىقتەك،
ئاجىز ـ ئاجىز تېپىرلار يۈرەك.

2

خاتىرەمنىڭ بەتلىرىدە،
ئۇچرىسا گەر ئۆچۈرۈلگەن قۇر.
مەن كۆمگەن سىرلار بۇ دەيمەن،
ئۆزۈمگە مەغرۇر.

3

ئوتتا يۇيۇندۇم،
پاتۇرغاندا گۇناھقا كۆز ياش.
كۆزۈڭگە چۆمۈلدۈم،
كۆتۈرۈلگەندە كۆكسۈڭدىن قۇياش.
بىچارە ئاشىقتۇر ئىسمىم،
تىكەنلەر چېچەكلىگەن يۈرىكىمدە. . .

4

ساقىغان ھەي يۇلتۇز،
توزۇغان گۈل تېنى،
ئۆلۈمدىن ئىزدىدىڭ زادى نېمىنى؟
كەتتىڭمۇ ئەگىشىپ ياكى بىرىگە،
سۆيگۈنىڭ مەشئىلى چېقىلغان چېغى.
ئىزىڭدا بىر كەپتەر ئۇنلەيدۇ بوغۇق،
يۈرىكى ئېتىلىپ كەتكەچ بولۇپ ئوق.

5

قەلبىڭ چوڭقۇرىدا ياتارمەن بىغلاپ،
كۆزۈڭ خەنجىرىدە كۆكسۈمنى تىغلاپ.
ئۇسسۇزلۇقۇم،
ئۆلتۈرەر دەريالارنى زاكىسىدا.
بېلىق توقار كەچمىشىمدىن
يارىغا قول ياغلىق.
شۇ قولياغلىقتا قولۇم باغلاقلىق.

قوي كۆز لىرىكىسى

قوي كۆزلەردە چىغىر يوللار بار،
بەزەن دەرياغا ئاپىرىپ
سۇغارماي ئەكېلەر ئاتلارنى،
گۇل بولۇپ كۆرۈنگىنى
يۈرەك بىغىدىن يامرىغان ئازاب.
ساراڭلىقىنى
شېئىر قىلىپ تۇتار ئۇ ساڭا. . .
ئۆزى ئاددىي بىر دۇنيا
يۈرىكىدەك چىغىر يوللارنىڭ.

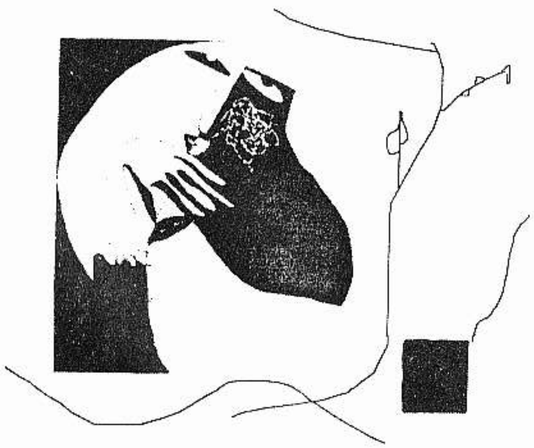

تەنھالىق لىرىكىسى

تەنھادۇرمەن ، تەنھادۇر شۇنچە،
قوڭغۇراق ئۈنىدەك كارۋاندىن قالغان.
تەنھادۇرمەن، تەنھادۇر شۇنچە،
يۇلتۇزلارنىڭ كۆكسىنى چالغان.
تەنھادۇرمەن، تەنھادۇر شۇنچە،
ئۆلۈم
گۇل تۈۋىدە ئۈنگەن بىر ئازغان.

تەنھا
تاش لېۋىدىكى كۆلۈمسىرەش.

ھىجران لىرىكىسى

باھارنى سۆيۈشۈم مۇمكىن،
تۇنۇگۇنىنىڭ باغرىنى تېشىپ.
ئاپتاپ سۇنۇپ يېتىشىم مۇمكىن،
قۇتلۇق مۇزلارغا،
ئۆڭكۈرلەرگە
مەجنۇنلارچە باغرىمنى يېقىپ.

قېنىپ ، قېنىپ پۇرىشىم مۇمكىن،
مەن ئۈچۈن ئۈنمىگەن بولسىمۇ يالپۇز.
كۈتەر مۇمكىن مېنى يىراقتا،
ئۈمىد
كۆك ئاسماننىڭ،
خىيالنىڭ،
سايىسىدە ئولتۇرۇپ يالغۇز.

ئاشىق بولۇپ،
سۆيەلمەسمەن ئۆزۈمنى مۇمكىن.
تىتىلىدۇ لەۋلىرىم تىنماي،
سەن، سەن، پەقەت سەن ئۆزۈڭلا سەن،
ھىجرانىمدا كۈيلەيسەن لېكىن. . .

چېقىن

1

ئازاب نېمە بىلمەيدىغانلار،
چۈشىنىدۇ قارىسا ماڭا.
سۆيۈش نېمە؟ ئۇھ تارتىش نېمە؟
سۆزلەپ بېرەر كۆزلىرىم ئاڭا.

2

ھاياتتىكى تەنھا ياپراقمەن،
خىيالىمنى كېزىدۇ باھار.
قەبرەمنى كۆرىمەن قىشنىڭ كۆزىدىن،
سۇپۇرگە،
شامال،
بىر يەردە مېنى كۈتۈپ ئولتۇرار.

3

دوست بولمىغان كىيىنەك بىلەن
چاقىرسىمۇ گۈللەر سەيلىگە.
كەلمىسىمۇ كۈتۈپ ياشىغان،
بەك سۆيۈملۈك گۈزەل دەپ ئەتە.

باھار كېلىپ بارالمىدىم قەبرەڭگە

(ئانام ۋاپاتىنىڭ بىر يىللىقى بىلەن)

باھار كېلىپ بارالمىدىم قەبرەڭگە،
بەلكىم سەنمۇ باھار بولۇپ كۈلگەنسەن.
زوق بەرگىلى بۇ جاھاننىڭ ئىشىغا،
باغچىلاردا رەيھان بولۇپ ئۈنگەنسەن.

باھار كېلىپ بارالمىدىم قەبرەڭگە،
قويالمىدىم ئايىغىڭغا قېنىپ باش.
كۆزلىرىمدىن ئەگىز بولۇپ ئۇرغىدى،
سېغىنىشقا تولۇپ كەتكەن تۇزلۇق ياش.

باھار كېلىپ بارالمىدىم قەبرەڭگە،
ئېيتالمىدىم دەردلىرىمنى مۇڭ بىلەن.
ئۆز ئۆزۈمگە بەردىم پەقەت تەسەللى،
ئەسلىمىنى قىلىپ دىلغا بىر ۋەتەن.

بۇ باھارنىڭ بىر كۈنى ئەمەس

بۇ باھارنىڭ بىر كۈنى ئەمەس،
يا قىشتىكى ئاخىرقى كېچە.
بۇ كۈن ئالەم بولۇپ قالدى مەست،
شاھزادىگە ئايلىنىپ زىدە.

جىگدىلەردە مۇزدەك تەبەسسۇم،
ئوينىمايدۇ قومۇشلار ئۇسسۇل.
قېتىپ قالغان كۆزلەردە گۇگۇم،
سايرىمايدۇ ئاھ ئۇرۇپ بۇلبۇل.

پەقەت يولدا بۇزۇق ماشىنا،
ئۇزۇك - ئۇزۇك ياڭرايدۇ سىگنال.
چۈمۈلىلەر كېتىپ بارىدۇ،
ئۇۋىسىغا كۆتۈرۈپ سوئال.

پەقەت يۈرەك چۈش كۆرەر ئاچچىق،
تاپىنىنى تېشىپتۇ تىكەن.
ئۇخلاپ قاپتۇ تام تۈۋىدىلا،
ئۇرۇپ يۈرگەن ئاھلىرى بىلەن.

پەقەت شائىر بەكمۇ يىراقتا،
بىلمەس سۆيگەن گۈلى قەيەردە.
خىيالىدىن ئىزلەيدۇ ئۇنى،
كۆز يېشىغا بېرىپ كۆپ ۋەدە.

بۇ باھارنىڭ بىر كۈنى ئەمەس،
يا قىشتىكى ئاخىرقى كېچە.
بۇ ھىجراندا قىينالغان نەپەس،
دىلبەر بولۇپ كۈلگەندە زىدە.

دەرەخلەر شەرھى

كۆكلەپ كىرىمەن كارىۋىتىمىڭ تامان،
يوشۇرۇپ قويىمەن سايەم بىلەن
كېچەڭنى،
چۈشۈڭنى
سەن يوشۇرالمىغان.

ياپىرىقىم كۆكلەيدۇ خىيالىڭ بولۇپ،
يارىڭنىڭ لېۋىدەك شىرىنگە تولۇپ،
ئارام ئېلىپ ئۆتەر ئۈنىڭدا ھەسەل ھەرىسى
ھەسەلى ئوغرىلانغان.

كارىۋىتىڭغا چىقىمەن يەنە،
قۇچاقلايسەن يېرىلغان تېنىمنى،
سۆيىسەن قاناماستىن سوغۇق لېۋىمنى،
ھېچقانداق بىر قىز بېرەلمەس ئەمما
ئۈنىڭدىكى لەززەتنى ماڭا.

دەرەخمەن
ھەسرىتىڭدىن كۆكلەپ چىقىدىغان.
قىشتا قەلبىمنى قارلاردا پاكلاپ،
كاچكۇللاردىن باھار يېتىلەپ چىقىدىغان.

تاشلاردىن كۆكلەش

تاشلاردىن كۆكلەيدۇ بەزەن چېغى ئاي،
بىر ھەسرەت كۆن بولۇپ ياتقان چېغىدا.

تاشلاردىن كۆكلەيدۇ بەزى جاراھەت،
كېچىلەر كېتەلمىگەندە زېمىننى تاشلاپ.

تاشلاردىن كۆكلەيدۇ بەزىدە ئادەم،
تاش كۆزى سۆيگۈدىن بولغان چېغى ئەم.

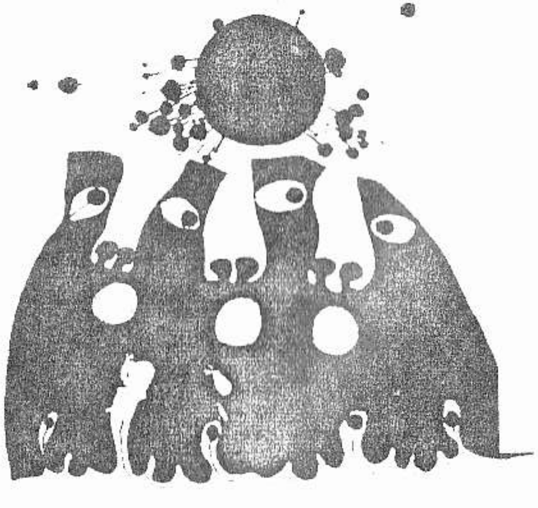

ئاق سىپىل

(لوپ ناھىيىسىدىكى بىر قەدىمىي شەھەر خارابىسى)

ئىسمىڭ يېمىشقا بولۇپ قالدى ئاق،
بەلكىم تېمىڭ
ئوغۇز سۈتىدە يۇغۇرۇلغاندۇ،
ياكى ئاپئاق بىر تاشدا!
توغۇلغانسەن،
ياكى ئاق قۇشقاچلار ئۇۋىسىدۇر سەن.
ئۇخلاپ ياتار قۇملۇقنىڭ چۈشى
سېنى يېپىنىپ.

ئانامنىڭ ئوغۇز سۈتىگە ئەگىشىپ،
تۇن كېچىدىكى قۇياشلارسىمان
كەلگىنىمدە يېنىڭغا
ئىگە بولدۇم تۇغراقلارنىڭ تەسەللىسىگە
ئوغۇز سۈتىدەك ئاق.

ئاقلىقنىڭ ھەققىدە خىيال سۈرىمەن،
ئاقلىقنىڭ قىلىدۇ ئىستەكلەرنى لال.
ئاقلىقنىڭ ھەققىدە قوشاق توقۇيمەن،
ئىلگىرى سەندە ياشىغان بولسا بوۋام،
ئەمدى سەندە ياشايدۇ خىيال.

بەخت سازلىقى

قەلبىم قىز ئەگىزىگە ئۇرۇلۇپ تىرىلگەندە
كۆز قىستى ھايات.
دېدى ئۇ: بالا شائىر بولغۇچە
قىز لېۋىدىكى خال بولغان بولساڭ،
مۆزلىمىغان بولاتتىڭ قىش قۇياشىدەك.

ھاياتنىڭ مەنىسىزلىكى
مېنى بىر ئۆزۈن قاراڭغۇ تونىلغا باشلاپ كىردى.
مەن شۇ يەردە كۆردۈم ئەپسۇستا
يىغلاۋاتقان قۇياشنى
قىز لېۋىگە خال بولالمىغان.

قاراڭغۇ تونىلنىڭ بىر ئۇچى
خەتنەمدە قارا پاختا كۆلى،
خەتنىلىكىمگە سۈرتۈلگەندە
قاراڭغۇ بوپ قالغان .
يەنە بىر ئۇچى
ياشلىقىمنىڭ كېچىلىرىنى دورىغان
كۈندۈزدۇر.

ئىككى ئەينەكنىڭ ئوتتۇرىسىدا
سەپسالىمەن ئۆزۈمگە.
بىر ئەينەكتە ھەي نېمە ئىش بۇ
بىر يول
ئىز بەختىمگە مۇيەسسەر بولمىغان،
يەنە بىر ئەينەكتە
بىر ئىز
يول بەختىمگە مۇيەسسەر بولمىغان،
غەزەپ بىلەن سۈرەن سېلىپ كىرىپ كېلەر كۆزۈمگە،
گۇناھىم
ئىككى ئەينەككە تەڭ قارىغىنىم.

يازنىڭ ئەگىزىمەن
ئالمىلارنىڭ شېخىدىن ئاققان.
كۈندۈز يۇلتۇزىمەن!
قۇياش يەرشارىنى ئىزدەپ كەتكەندە
ئۇنىڭ ھۇجرىسىغا كۆكسۈمنى ياققان.
ھەي بۇ بەخت
مەن ساقلاۋاتقىلى قانچە ئۇزۇن بولدى چۈشەنمەس.
كەلمەسلىكىنىمۇ بىلەتتىم ئەسلى
ئۆزۈم تەمەخور
خۇددى بىرسىنىڭ ساقلاۋاتقانلىقىنى بىلىپ
كەلمەيۋاتقان بەختتەك.

ئوقۇغۇچىلىرىمغا

مەندىن ئارتۇق يالغانچىنى
سىلەردىن ئارتۇق كاززاپلار كېلىپ ئۇستاز دېمىگۈچە،
سىلەردەك ئەقىللىقنى
بىر دۆت كېلىپ
مۇھەببەت مۇشۇ دەپ
قامچا بىلەن ئۇرمىغۇچە،
مەندەك ئۇستازنى
بىر ساۋاتسىز كېلىپ
ئەي شاگىرتىم بولدى بەس دېمىگۈچە،
پادىشاھنىڭ يېڭى كىيىمىنى
بىر تويغا كۆتۈرۈپ بېرىپ
باغاق ھەققى تىزىملايدىغان يوغان ئادەمگە
بۇ ئەتىياز
كۆزدە پىشىدىغان ياڭاقنىڭ كىلو سانىنى
دەپ بەرمىگۈچە،
ئوتتۇز يىللىق خوتۇنغا
سەن تېخى قىز دەپ،
مەندەك ئاق كۆڭۈل ئېرىڭ بار دەپ
باشقا بىرسىنى تونۇشتۇرمىغۇچە،
كۆز تەگمىسۇن دەپ ئەتىرگۈللەرگە

ياقۇت ھالقا سالمىغۇچە،
چۆللەرنىڭ جىمجىتلىقىنى
بازارغا ئاپىرىپ
بىر مومايغا
تۆت تۇخۇمغا ساتمىغۇچە،
گاچىلار پىر چەڭگى بولۇپ
قەبرىلەرگە كۈلۈمسىرىمىگۈچە،
قىرىق نەچچە يىل يۈيۈلمىغان كىر دۆۋىسىدىن
قاسماقلىقىنىڭ سوپۇنى ئىشلىنىپ،
ئەپەندى ماركىلىق بولۇپ،
ھەر بىر ئۆيگە كىرىپ
قىز تويلۇقتا ئالغان كىر ئالغۇنىڭ
چاقپىلىكىنى بۇزۇۋەتمىگۈچە،
ھەي ئوقۇغۇچىلىرىم بىز
ئۈچرىشالمايمىز.

نالەتنامە

ھېچقايسى گېزىت مەن شېئىر خاتىرەمدە ئۆچۈرۈۋەتكەن قۇرلارنى ۋانگوكنىڭ رەسىمىدىن ئېسىل دەپ مۇقاۋىسىغا بېسىپ،

مېنىڭ يالىڭاچ سۈرىتىمدە ئىشلەپ كالېندار
خاتىرىلىمەيدۇ يېڭى يىلنى.
ئۇلارنىڭ ئويىچە
شېئىرلىرىمنى قانچە تۈزەتسەم،
مىسرالارنى قانغا بويىسام،
ماۋزۇ كۈلۈمسىرىسە جالاپلارسىمان،
شېئىرىم شۇنچە ياخشى چىقارمىش،
ھەي ئۇيغۇرچىلىق.

شېئىر خاتىرەمدە ئۆچۈرۈلگەن قۇرلار
پاكلىقىنى ساقلاپ ياتماقتا

رىۋايەتلەردىكى ئۆزىنى كۆرگىلى بولماي، ناخشىسىنى ئاڭلىغىلى بولىدىغان بۇلبۇلدەك.

ئېچىرقاش بەدىلى

چاڭگامنى تىزماقتىمەن
بۇ باھار پەسلى
قۇش بولۇپ يېڭىلا ئۇچەكتىن چىققان؛
تىزماقتىمەن ئەسلىمىلەرنى
ئوت كۆزىدىن ئىزدەپ تېپىپ.

بۇ قىش بەك ئۇزۇن قىيامەت كەبى،
قىيىندى ئەۋرىشىم قولىدا مېنى،
سىلىدىم دەپ ئۇرۇپ مەڭزىمگە تەستەك،
سۆيدۇم دەپ لېۋىمدىن شۆراپ قېنىمنى.

مېنىڭ چاڭگام
سۆيگۈ مۇزېيىدىكى تەستەككە ئوخشايدۇ
سېغىنغاندا مەڭزىمگە تەگكەن.
مېنىڭ چاڭگام
قىش بەختىگە يالىڭاچلانغان تەن.

سىياھ

ھەيرانمەن
مۇشۇ غەيرىي نەرسە بىلەن
كىرىپ يۈرگىنىمگە يۈرەكلەرگە،
خىيال كەبى.

قارا
سۆيگۈ شەربىتى ئىچكەن كېچىلەر كەبى.
سۇيۇق
مۇھەببەتنىڭ ماھىيىتىدەك.
ئايرىلالمايمەن،
بىلىپ تۇرۇپ ئايرىلالمىغان
قۇللۇقتا ئوخشاش.

ئايال - 2

قۇياشتۇر
سۆيگۈ ئۈچۈن
قۇرت بولۇپ يۈرگەن ئۆمىلەپ.

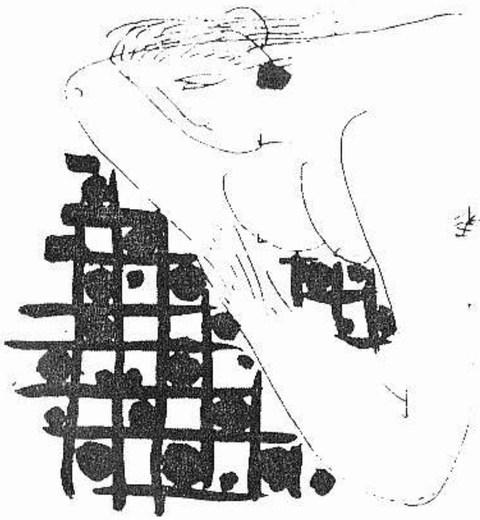

سۈكۈت

سۈكۈتىنىڭمۇ بار ئىكەن تىلى.

سۆزلەيدىكەن تىپتىنچ سۇنىڭ
تېگىدىكى قايناملار كەبى.
سۆزلەيدىكەن قىلىچ بىسىنىڭ
بەكمۇ سوغۇق يالتىرىشىدەك.
سۆزلەيدىكەن بويتاقنىڭ تىنجىق
يۈرىكىدەك ئوتلۇق، ئەسەبى.

تاشلارنىڭ جىمجىتلىقىنى،
قېنى كىممۇ قىلار تەرجىمە؟
قاراپ ئۇنىڭ ئېغىر بەستىگە
كۆكرىكىمنىڭ سىرلىق قەدىھى
ھاياجانغا تولدى لىققىدە.

بىر دېڭىزنىڭ يۈزىگە قاراپ،
كىممۇ بىلەر ئۇنىڭ تەكتىدە
قانداق سىرلار ياتار ساقلىنىپ.
قاراپ بېقىڭ چۈنكى بەزىدە،
بىرەر گەپنى ئاڭلىماي قۇلاق،
بىر نەرسىنى كۆرمەي تۇرۇپ كۆز،
ئۈن - تىنسىزلا قالار ياشلىنىپ.

بەلكىم بوراننىڭ جىمجىتلىقى بۇ،
بەلكىم بويتاقنىڭ تىتتىتلىقى بۇ.

ئاغىنىلىرىم

بىر توپ سۇسىز بۇلۇت يۇرگەندەك لەيلەپ
قاغجىرىغان چۆلنىڭ ئۇستىدە.
بىر توپ لالما ئىت قىلغاندەك تاماشا
قاپقانغا چۈشكەن بۆرە ھالىنى،
ئىشىكىم چېكىلەر؛
تېلېفونۇم جىرىڭلار؛
ئېھ بىچارە بىر ئېغىز ئۆيۈم،
قىز كۆڭلىدەك ئاپئاق پەردىلەر.
خارلانغان مىللەتنىڭ ھالىدەك پالتۇك
ئىسقا تولۇپ بارىدۇ ئاستا.
ئالەمنىڭ غەيۋەتلىرى
تېشىپ چىقار بويىنىدىن.

كەچ سائەت ئون ئىككىدە،
ھەممە ئادەم ئىككىنچى چۈشىنى باشلىغاندا،
غۇلاپ كەتكەن قورام تاش ئاستىدىكى
ئاجىز كوكاتتەك
تىن ئالار دىۋان،
ئۇلارنى ئۇزىتىپ قالىمەن خامۇش.

ھەممە يەر دەسسەلگەن

تاڭ سەھەر يەنە تېلېفون جىرىڭلار،
ئىشىك چېكىلەر
يوق دەيمەن ئۆزۈمنى ئاخىر پارتلاپ.
مىشىلداش ئاڭلىنار ئىشىك سىرتىدىن،
ئۇھ تارتىش كىرىپ كېلەر توك سىمىدىن.
دەيمەن ئەستا.
ۋە لېكىن سىرتتا
كۆرۈنمەس ھېچنېمە
نەچچە كۈن سېغىنغان بارىمىنىڭ
ئاياغ ئىزىدىن باشقا.

قىز پەسلى – 1

1

پەسىللەرنىڭ ئەڭ نازۇك جايىدۇر،
دىل رىشتىسىدە ئۇلانغان.
چۆللەر چېچەكلىگەن مۇھەببەت رەڭلىك،
ئىشەنسەڭ كۆز سەتھىسىگە
كۆمۈلۈۋاتقان ئىزلارغا
يوشۇرۇنغاندۇر نەچچە مىڭ
ھەسرەتلىك يۈرەك.
كۆكلەپ چىقار ئەتىياز
كاككۇك گۈلى كەبى
دىل مەيلىنى ئوۋلاپ بەھۇزۇر.

تۆكۈلۈۋاتقان ياپراقلارنى
ھىجران باياۋىنىدىكى يولۇچى دەپ چۈشەن.
قەلبى پەسىللەردىن يىراقلاپ كەتكەن ئەي ئوۋچى
بۇمۇ بىر پەسىل
يۈرەكلەر يۈرەككە قىسماق بولىدىغان.

ئۈنلىمەكتە ھىجران دەرياسى
بەكمۇ قويۇق شېئىر تىلىدا.
بارلىق يۈرەكلەر كەتتى قۇشقا ئايلىنىپ
دېڭىزە تۇۋىدە
كۆك ئاسمانغا يېقىپ مەنىلىك
تۇرۇپ قالغان قىزنىڭ دىلىدا.

2

قەلبىم باياۋان، قاغجىراق – قۇرۇق
يامغۇر تۆگەل پارچە بۇلۇت سايىسىمۇ يوق.
تېرىدىم شېئىرنى قىلىپ مەن ئۇرۇق،
كۆكلىرى تەنھالىق شۇنچىلىك قويۇق.
ئادەم ئاخىر چۈشەندىم ھاياتتا
بىر يىلتىز
كۆز يېشىغا چىلانغان
يۈرىكى
سۆيگۈ دېگەن ساداقەتتىن
نىشانسىز ئېتىلىپ كەتكەن نادان ئوق.

3

يامغۇرى قىپقىزىل، خىيالى زەڭگەر،
بىر دۇنيادا يۈرگەن چېغىمدا
ئاڭلاندى قۇلاققا مۇنداق بىر ئاۋاز:

ئاخىرلاشتى قىز پەسلى.
ھېچنېمە دېمىدىم، پەقەت ھېچنېمە،
قەلبىمنىڭ ئەڭ نازۇك سىرى ئالدىدا،
تىل دېگەن بەك ئاددىي نەرسە بەزىدە.
قويدۇم ئۆزۈمچە ئېغىر خورسىنىپ
دەل شۇ چاغدا
كۆكرىكىمدىن قانغا مىلەنگەن
قىپقىزىل بىر نەرسە
ئۇچۇپ چىقىپ كەتتى پۇر قىلىپ.
شۇ چاغدا
ئاڭلاندى قۇلاققا يەنە مۇنداق بىر ئاۋاز:
نەقەدەر مۇرەككەپ ئادەمنىڭ قەلبى.

4

ئاقۇش دالا ۋە يەنە شامال،
ئۇچۇپ يۈرگەن ئەركىن قۇشلار.
ئۇلار زېمىنغا ھەقىقىي ئىگە،
مۇھەببەتكە يەنە شاھزادە.

5

تىنجىپ قالغان كۆل،
كۆمۈلگەن دولقۇن
ۋە قار ئاستىغا مۆكۈنگەن بىر ئىز.
ئىلھامى كەم شائىر قەلبىدە
ياساپ قويدى تەلۋە بىر دېڭىز.

شائىر دېدى: يۈرۈپ مەن سەرسان
ھىجران چۆلىدە نەچچە مىڭ ئەسىر،
قايتىپ كەلدىم ئاخىر ئۆيۈمگە
ياسالغان قۇش پېيىدە ئەمەس،
قۇش خىيالىدا.

كىرورەن گۈزىلى

تىرىلىپ قالدۇ ئاخىر بىر كۈن،
كېلىدۇ مېنى ھەم ئۆيۈمگە يوقلاپ.
ھازىرقىدەك
كىرىۋالىدۇ
قەلبىمنىڭ ئۇچىغا ئەپلەپ.

چۈشلىرىنى بېرىمەن ئۆرۈپ،
گۈزەللىكى ئۆزىگە دۈشمەن.
شۇڭا
ياتالمىدى شېرىن ئۇيقۇدا
جىمجىتلىقنىڭ ۋەسلىنى قۇچۇپ.
خىياللاردا يۈرۈيدۇ ئۇچۇپ،
پەرىشتە بولۇپ.

تىرىلىپ قالدۇ ئاخىر بىر كۈن،
سورايدۇ مەن كىم دەپ؟
سەن قۇمدىن تۇغۇلغان
بىز شۇنداق بېرىمىز جاۋاب،
ئەپلەپ - سەپلەپ.

كۆرەلمىدىم خېتىڭنى ئانا

(ئانام ۋاپاتىنىڭ بەش يىللىقى بىلەن)

كۆرەلمىدىم خېتىڭنى ئانا،
پوچتىكەشلەر قالدىمۇ ئۇخلاپ.
ئۆتمىدى يا سېغىنىشلىرىڭ،
يۈرىكىمنى چۈش بولۇپ يوقلاپ.

كۆرەلمىدىم خېتىڭنى ئانا،
يېرىم يولدا قالدىمۇ توختاپ.
قارلىغاچلار ياساشقا ئۇۋا
يا كەتتىمۇ ئۇنى ئوغرىلاپ.

كۆرەلمىدىم خېتىڭنى ئانا،
باھار بولۇپ كەتتىمۇ يېزىق.
ھەر بىر قۇردىن باشلىنىپ دەريا،
قۇچىقىدا يايراپ شاد بېلىق.

كۆرەلمىدىم خېتىڭنى ئانا،
تىزالمىدىم ئۇندىن گۈل - چېچەك.
ئەسلىمەڭنى ئوقۇدى ئەمما،
مۇھەببەتلىك خەت قىلىپ يۈرەك.

ئازاب

يارىلاردىن سىرغىپ ئاققان قان،
يۈرىكىمگە بولدىمۇ ماكان.
سۇلغان گۇللەر بەرگىدە ھايات،
تالىشىدۇ مېنىڭ ئۈچۈن جان.

كىمدۇر بىرسى كېلىپ تېنىمنى،
تىلىم - تىلىم تىلسا ئاھ راھەت.
پۈچىلىسا يۈرەكنى قارغا،
تاراشلانسا ئاچچىق مۇھەببەت.

بىر قىز كېلىپ مەن تونۇمىغان،
يۈرىكىمنى كەتسە ھەم ئويۇپ.
ياشقا تولغان قارىچۇقلىرىمغا
رەنجىشىنى يوشۇرۇپ قويۇپ.

ئازاب، ئازاب، نەقەدەر ئازاب،
ئاچچىق يەنە ساختا مالىمان.
نەۋرەنمەكتە يېشىم كۆكسىدە،
نازا، ئامان بولسۇن دەپ جاھان.

خوتەن بىلەن ئۈرۈمچى ئارىلىقىدا

ھەر بىر ئىزدا بىر سۆيگۇ،
بولۇپ يانتاق چېچىكى
تۇرار ئېچىلىپ.
ھەر بېكەتتە بىر خوشلىشىش
ئاسماندىكى يۇلتۇزدەك
كەتكەن چېچىلىپ.
يۇلتۇز كۆزىدە
ئانامنىڭ چىرايى ساقلىنىپ ياتار.
يانتاق چېچىكىدە
دېيەلمىگەن دىل باياتلىرى
تۇردى ماراپ
مارىغاندەك باغلارنى باھار.

خوتەن
بالىلىقىنىڭ سۇزۇك ئەينىكى
كىندىك قېنىمدا ئالغان يۇيۇنۇپ،
ئانىلارنىڭ ئانىسى بولۇپ.
ئۈرۈمچى
ھەر بىر كوچىسى بىردىن ئەسلىمە
سۇس چىراغلار يېلىنجاپ تۇرغان.
يۈرىكىمدىن ئۆرتىنىشلەرنى
تىنىماي
كۆز سەتھىگە تاشلايدۇ يۇنۇپ.
ھەر بىر ئىزدا بىردىن «مەن»
مۇھەببەتكە ئەسلا قانمىغان.
ھەر بېكەتتە بىردىن قىز
ياكى
يول چىرىغى
يېنىپ باقمىغان. . .

خوتەن قاشتېشى

سەن ئارمانىنىڭ سۈزۈك ئۈۋىسى،
سۇ ئاستىدا جۇلالاپ تۇرغان.
سەن يۈرەكنىڭ ئالتۇن قۇببىسى،
سەھەر يېشىل تۇمان ئورىغان.

سەن كۆك دېڭىز ئالەمنىڭ يېشى،
كەڭ چۆللەرنى ئەيلىگەن چاك - چاك.
سەن ئاخىرقى تۈننىڭ قۇياشى،
ئارمانلاردىن ئاجرىغان چاۋاك.

سەن، سەن پەقەت سەن ئۆزۈڭلا سەن،
دەردلىك دىلنىڭ يوقالغان نېپى.
سەن سۆيۈشتىن تۇغۇلغان ۋەتەن،
سەن باھارنىڭ گۈزەل بىر ئېپى.

بىدە

سېغىنىپ چىققانسەن بەلكىم مېنى،
بەلكىم باشقا بىرسىنى،
بەلكىم بىر تاڭ ناخشىسىنى،
ھەممىدىن بالدۇر.
لېكىن، ئاھ ئۇر قانچىلىك
نە ئامال مەندە
ئۆزمەسكە سېنىڭ يۇمران بېشىڭنى.
تۇۋا. . .
شۇنداق ئىكەن مۇھەببەت.

قىز ۋە مەن

بىلىنمەي قالدى قىز،
سىنىپتا مە كىن قىياپىتىنىڭ؛
ئاخشام مەن يۆلەنگەن دېرىزىگە
بۈگۈن سىنىپنىڭ يۆلىنىشلىرىنىڭ
گويا ساختىدەك.
چۈنكى، مەنمۇ يۆلەنگەن شۇ دېرىزىگە،
بىر قىز ئۈچۈن ئاھ ئۇرۇپ ساختا،
سەن كەبى.

ئۈستەل

ئۈستەلگە قويۇلدى ئۇزاقتىن - ئۇزاق،
قانچىلاپ باغرىنى سىيغىندۇرغان باش.
مەنسىز تاغلارنىڭ باغرىغا قوياش،
ئۈن - تىنسىز بېشىنى تىققاندەك قوياش.

ئاھ ئەمدى بەختىلىك شۇ ياغاچ ئۈستەل،
تىترىسە ھېچكىممۇ قىلمايدۇ ئەجەب.
ۋە لېكىن ئۇ ئەبەد جانسىز مەخلۇق دەپ،
يۈرىكىم ئازابلىق قويىدى ئېسەدەپ.

ئويۇمدا شۇ ئادەم، شۇ ياغاچ ئۈستەل،
بىر دەقىق كۆز يۇممای چىققىنىم بۇ كېچە.
باغلاردا باھارنىڭ ھال رەڭ چېچەكى.
قىپقالدى كۆزۈمدە تۆكۈلگىنىچە.

روبىنزون كىروزو

قىزىق ئىكەن تەقدىرنىڭ كېسىم قىلار قايچىسى،
ئەبەدىيلىك تەنھالىق نېسىپ بولغان ئارالغا.
كېسىلگەندە ئادەملەر يۈرىكىنىڭ پارچىسى،
ئازاب بىلەن جۈپلەشتى كۆي بەرگىلى شامالغا.

ئادەم مەنسۇپ ئارالغا، ئارال مەنسۇپ ئادەمگە،
ئۆزگىچە بىر قاراشنىڭ يوقتۇر بۇندا يىلتىزى.
ئەبەدىيلىك سۈكۈنات يۈز ئۆرىدى ئالەمگە،
قۇش بويىنىغا چۈشكەندە تۈنجى قېتىم ئوق ئىزى.

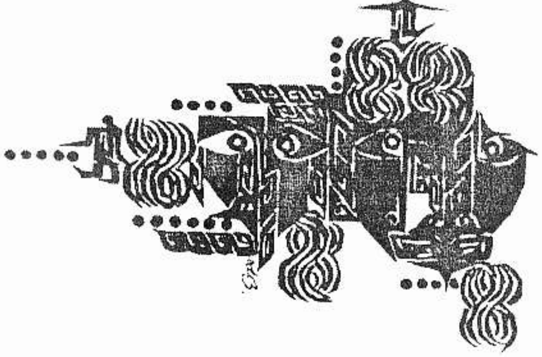

ئوۋچى

سەن ئەسلا ماڭمىغان چوڭ كوچىلاردىن،
ئىزسىز جاڭگاللاردا سايەڭ نامايان.
تىڭشايدۇ توشقاننىڭ ماڭار يوللىرى،
دەردىڭنى ئەيلىسەڭ ئالەمگە بايان.
ئوقدانغا ئوق ئەمەس سېلىنغان ئۆلۈم،
كېزىسەن ھەرياننى ئەزرائىل بولۇپ.
باغرى يۇمشاق بوپ قالغىنىڭ ئەمەس،
ئاھۇلار قولۇڭدىن قالسا قۇتۇلۇپ.
سەن تۇتقان يول شۇنداق قىزىق ۋە لېكىن،
نېسىۋەڭ بولىدۇ ھەمىشە پۈتۈن.
بىزچۇ؟ بۇلار ھامان ئۆلجىمىز نېسى،
خەق ئاچقان يوللاردا ماڭغانلىق ئۈچۈن.

يۈرەك رىۋايىتى

سەممىي بولغىن دەپ تىلەيمەن بەزى،
ساختىلىق قاتمۇ قات قىلغاندا يارا.
ساختىراق بولغىن دەپ تىلەيمەن بەزى،
قىلمىغان چېغىدا سادىقلىق ۋاپا.
سۆي دەيمەن، بەزىدە ئۆچ دەيمەن يەنە،
يوقالسۇن نازۇكلۇق، قانخسۇق ھاياتتا
ھاجىتى بارمۇ كۆپ تارتىشنىڭ جاپا؟

ھەر خىل بۇيرۇق، ھەر خىل تەمتىرەش،
ئاقىۋەت يۈرەكنى قىپ قويىدى كېسەل.
ۋۇجۇدى ئايلاندى زەردابقا، قانغا،
تىترەپ تۇرۇپ ئوقۇغاچ غەزەل. . .

باغلىنىش

ئاپئاق قىز باغلاشما مەن بىلەن قايتا،
غۇنچىدەك لېۋىڭنى ئۇتتۇۋالغۇم يوق.
بولغانمەن بىر قىزنى بۇرۇندىن سۆيۈپ،
بىلمىگەر ھەر ئۇتلۇق لەۋلەرمۇ سوغۇق.
ئۇنتۇۋالساڭغۇ،
بەدىلىگە
ئاپىرارمەن تانىسىغا ھەتتا.
دەرەخلەرنىڭ شىۋىرلىشىغا،
مۇمكىن ئويناپ كېتەرمىز تانسا،
ئۇنتۇلمىغان بىر نەرسە.
مېنىڭ ئازابلىق يۈرىكىم
ئارىمىزغا بولۇپ ئاق تىكەن
ئۇنىدۇ ئەمما.
بۇ يۈرەك
بىپىسەنتدۇر باغلىنىشلارغا. . .

ئاپئاق قىز باغلاشما مەن بىلەن قايتا،
غۇنچىدەك لېۋىڭنى ئۇتتۇۋالغۇم يوق.
چۈشەنسەڭ ھاياتتا ئىشىقسىز سۆيگۈ،
ھەرقانداق يۈرەككە تېگەر بولۇپ ئوق.

ئارمان ئالىمى

نى گۈزەل ئويلار بار ئىدى يۈرەكتە،
ياناتتى تومۇردا نى گۈزەل ئوتلار ؟
قەغەزگە چىچاپلا قالدىم مەن لېكىن،
قەغەزدە كۆكلىدى مەن كۈتكەن باھار . . .

قارىسام بەك كەڭرى كۆرۈنگەن ئالەم،
ماڭغاندا بىلىنىپ كەتتى بەكمۇ تار .
قاغىلار ناخشىسى ياڭرار بىسوراق،
بۇلبۇلنىڭ ئاۋازى لېكىن بولۇپ خار .

راست سۆزلەر كەتكەنمۇ ئېيتىلىپ تۈگەپ،
ھەقىقەت تۈرىدۇ بۇلۇڭدا مۈگدەپ .
ئېشەكلەر ۋارقىرار داۋان ئاشتىم دەپ،
تۇرسىمۇ ئورنىدا تۇرماي چۆرگىلەپ .

كېلىدۇ بەزىدە يېنىمدىن سادا،
يېسەڭچۇ بۇرادەر نېنىڭنى سىڭگەن .
بۇ ئالەم مۇشۇنداق بولغان ئەزەلدىن،
ئېيتقىنا سىرىنى زادى كىم بىلگەن ؟

كۆزۈمدىن تۆكۈلەر ياش بولۇپ ئارمان،
ياش ئارا كۆرۈنەر گۈزەل بۇ جاھان .
ئۆزۈمگە قويىمەن ئۈن - تىنسىز سوئال،
بۇ جاھان نادانمۇ ۋە يا مەن نادان ؟

قورچاق

بەكمۇ ئوخشار ئادەمگە لېكىن،
كالۋالارچە تۇرار ھىجىيىپ .
كۆزلىرىدە يوقتۇر ھېسسىيات،
خىيالىنى بولمايدۇ بىلىپ .
چىقماس تامچە ئادەمنىڭ قېنى،
بەدىنىنى ئۆتسەڭمۇ تىلىپ .
نېمە ئويلار لېكىن بۇ چوڭلار،
ئامراق ئۇنى بالىلىرىغا،
سوۋغات قىلىپ بېرىشكە ئېلىپ !
ئامراق ئۇنىڭغا ھەم بەزى قىزلار،
ھەمدەم خىيالارغا يۈرگەن بۆلۈنۈپ .

مەنە

بۇ ھاياتنىڭ مەنىسى نېمە؟
ئويغا چۆكۈپ ئۆتكەنلەر بەك كۆپ.
تاپالماستىن ئېنىق بىر جاۋاب،
كۆز ياش تۆكۈپ ئۆتكەنلەر بەك كۆپ.

تاماكىدىن ئىزدىگەنلەر بار،
كۆكۈش ئىسقا قىلىپ تەئەججۇپ.
يۈرگەنلەر بار ئىچ پۇشقى ۋە
ئاچچىقىنى ئۈنىڭدىن ئېلىپ.

مەيخانىدىن ئىزدىگەنلەر بار،
تۇرسا شاراب ۋىلىقلاپ كۈلۈپ.
مەست بولغاندا ئۆزىگە ئۆزى،
ھايات نېمە يۈرگەن ئۆگىتىپ.

كوچىلاردىن ئىزدىگەنلەر بار،
تويۇنغان دەپ سىرلارغا كوچا.
مۇھەببەتتىن ئىزدىگەنلەر بار،
ئوخشايدۇ دەپ بىر لەۋگە دۇنيا.

بۇ ھاياتنىڭ مەنىسى نېمە؟
سورالمەندە ئۆزۈمدىن ئاخىر.
بولامدىكەن بەختكە ھېساب،
سېنىڭ ئۈچۈن بولۇش بىر شائىر؟!...

قۇمنامە

1

دېڭىزغا ئوخشايمىش،
دولقۇن ئىمىش بارخانلار.
بېلىق ئىمىش
بىر چاغلىرى قۇم ئاستىغا كۆمۈلۈپ كەتكەن بىر ئەلنىڭ
جۆيلۈشلىرى كېچىدە.

قەبرىلەرمىكىن دەيمەن بارخاننى،
نامسىز قەھرىمانلارنىڭ جەسىتى كۆمۈلگەن.
جەسەتنىڭ يۈرىكىگە
سىرلىق قۇم يېزىقىنىڭ
ئارزۇلىرى پۈكۈلگەن.

ياق، قەبرە ئەمەس بارخان،
گۈلخاندۇر ئۇ
تارىخ كېچىسىدە ياتقان چاراقلاپ.
كۆيۈپ بارار ئىچىدە
سۈكۈناتى قەدىمىي شەھەرنىڭ.

سىرلىق قۇم يېزىقلىرى
(يۈرەك تەرجىمە قىلىش ئۈچۈن
شېئىر چۆللۈكىدە بولدى مۇساپىر)
سىرلىق قۇم يېزىقلىرى!
ئىلاھ يازمىغان سىلەرنى چوقۇم.
يازغانمىكىن دەيمەن
يىقىلغان جەڭ ئېتىنىڭ كۆزىدىن

بالقىپ چىققان ئارمان ياشلىرى.

2

تەڭرىتاغ، قاراقورۇم،
سۆغىرىدۇ تەكلىماكاننى.
ياتار ئەمما تەكلىماكان
شىرە ئۇيقۇسىغا بۆلىنىپ.
غىدىقلار تارىم، يۇرۇڭقاش،
تەكلىماكان ياتار يەنە
سۈكۈتىنى بۇزماستىن.
كۆچەت تىكەر باغرىغا
دېھقىنىم
پەرۋا قىلماس تەكلىماكان.

ناخشىسى ئۇنىڭ جىمجىتلىق،
هاياتى ئۇنىڭ سۈكۈت..

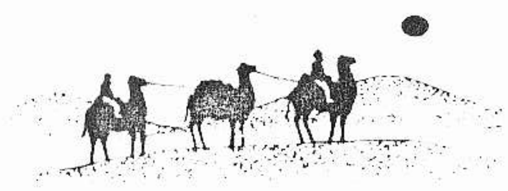

تاش ۋەزنى

ئىشەنمەيمەن، ئىشەنمەسمەن ھەم،
دېگەن سۆزگە:
«تاشنىڭ ۋەزنى ئېغىرلىقىدا»
تاشنىڭ ۋەزنى تۇرقىدا ئۇنىڭ
سوغۇققىنە تۇرغان پارقىراپ.
يەنە سۈكۈت،
ئەبەدىي سۈكۈت
ئېغىرلىقىنى تۇرار ئاشۇرۇپ،
ئۇ ئوخشايدۇ جىمجىت كۆڭۈلگە.
ئۇ ئوخشايدۇ
ئۇخلاپ قالغان بىر كۆلگە،
چولتوككىدە چۇشكەن تاشقا ھەم.

نەقەدەر ئېغىر ھە، نەقەدەر ۋەھشىي،
نەقەدەر سىرلىق ھە، نەقەدەر تۇرغۇن
تاشتىكى ۋەزىن.

تۇغۇلغان كۈنۈڭ

ئۈنسىز ئاققان سۈزۈك ئېقىندەك،
ئۆتۈپ كەتتى بۇ كۈنمۇ يەنە.
مۇبارەك دەپ پىچىرلاپ تۇرۇپ،
سالالمىدىم بوينۇڭغا گىرە.
سېنى ئىزدەپ خىيالدىن كۆزۈم،
تۇزلۇق ياشقا تولدى لىققىدە.

مەيۈس باقار يالىڭاچ دەرەخ،
ئايىغىمدا غىچىرلايدۇ قار.
غىچىرلايدۇ زەئىپ ۋە دەردلىك،
سورىغاندەك كەلمەمدۇ باھار؟
بولغۇم كەلدى سۈپسۈزۈك يامغۇر،
قاغجىرىغان چۆللەرگە ياغار.

خىيالىمدا ئىللىق بېقىشىڭ،
قۇلىقىمدا نەپەسىڭ ئوتلۇق.
سېغىنىشىڭ ئەجەبمۇ ئېغىر،
يۈرىكىمگە تېگەر بولۇپ ئوق.
قۇچاقلىرىم لېكىن قۇپقۇرۇق،
ھۇۋۇلدايدۇ سوغۇق بىر بوشلۇق.

ئۈنسىز ئاققان سۈزۈك ئېقىندەك،
ئۆتۈپ كەتتى بۇ كۈنمۇ يەنە.
چىن سۆيگۈگە يوقكەن ئايرىلىش،
ھىجران ئەسلى ئەڭ ئۇلۇغ مەنە.
سۆيۈپ بولۇپ ئۇلۇغ سېغىنىش،
يۇيۇپ قويدى قەلبىمنى پاكىز.
بايرىمىمدۇر تۇغۇلغان كۈنۈڭ،
قەلبىمدىسەن، ئەمەسسەن يالغۇز.
سەن مەن ئۈچۈن تۇغۇلغان ئەسلى،
مەن سەن ئۈچۈن تۇغۇلغان ھەمدە.
بولىقىمسەن ئۇماق بىغۇبار،
سېغىنىشلار كۆيگەن ئالەمدە. . .

نازۇكۇم

كۆكلۈك قىلدىن نازۇكتۇر نازۇك،
نازۇك يەنە گۈلنىڭ شېخىدىن.
نازۇك يەنە پاختا ئاستىدا
يېلىنجىغان چوغدىنمۇ ئارتۇق.

مەڭزىڭگە ساقىدى شەبنەم،
گۈلدىن گۈزەل بوپ قالدىڭ شۇئان.
خالمايتتىڭ بۇ ھالنى لېكىن.
يۈرىكىڭدە دەردلەر سىققان،
كېزىپ يۈرەر ئاچچىق ئىزغىرىن.
سەن بىلىسەن، چۈنكى ياش بىلەن
كەلگەن گۈزەللىك
خۇشاللىقنىڭ ئالدىدا نېمە؟
سەن بىلىسەن
يەر ئاستىدا كۆشىسە يىلان.
نازۇكۇمسەن گۈلدىن نازۇك،
نازۇكۇمسەن جانان چىنىدەك.
لېكىن، قۇلدۇر بوران ئالدىڭدا،
ئۇ ئالدىڭدا بەلكىم بوران ئەمەس،
تىترەشلەرگە تولغان بىر يۈرەك.

تۇغۇلغان يېزام

1

يېزىق بەلگىلىرىگە بولدى ئايلىنىپ،
يېزامدىكى ھەر گىياھ، ھەر گۈل.
قۇراشتۇرىمەن ئۇلارنى
خالىغان شەكىلدە،
بۇ مېنىڭ ئەمكىم
تېپىۋالغان تەتۈر دۇنيادىن.

قىيسايغان ئۆيلەر
ئۆي ئەمەستۇر، گۈلدۇر ئېچىلغان.
ياپراقلىرى قاندىن ياسالغان،
بەرگى جاندىن ياسالغان.
قىيسىقلىقى
ئۇۋۇسىدىن ئۇچالمىغان قۇش،
تۇغۇلالمىغان بىر ئارمان.

يوللىرىدا ئېقىپ بارىدۇ،
ھاياتلىقنىڭ يارقىن نۇرلىرى.
توپا ئەمەس تاپىنىمدىكى
ئەجدادىمنىڭ شېرىن چۈشىدۇر،
دەسسىلىۋېرىپ لايغا ئايلانغان.

2

ئانام ياتار تۇزلۇق سايدا، قەبرىستاندا
ئارمانىنىڭ گۈلىدۇرمەن مەن.
دادام يۈگەر ئاچچىق تاماكا،
قەلبىمدىكى ھەسرىتى بىلەن.

ئانام تۇتقان ئۆي،
ئاستا ـ ئاستا بارماقتا ئۆڭۈپ.
باشقا خوتۇن ئالدى دادامىمۇ،
لېكىن، مېنىڭ باشقا ئانام يوق.
ئايالىم دەردىتە
كۆرەلمەستىن
مەندەك ئوغۇلنى تۇغقان ئايالنى.
بالىلىرىمغا
كەمپۈت ئېلىپ بېرەر ئەمدى باشقا ئاياللار.

3

بالىلىقتىكى ئاغىنىلىرىم
كەتمەن بىلەن ئاغىنە ھازىر.
مەن ئاغىنە قەلىمىم بىلەن،
رەسسام ئۇلار كەتمىنى بىلەن،
يالىتىدۇ زېمىنگە بوياق.

چېچەكلىگەن كەبى ئارزۇسى،
ھاياجانغا تولار بالىدەك.
ئۆزى تەرگەن يېشىل مايسىدىن
تارىغاندا چوچۇمەل پۇراق.
مەن سىزىمەن قەلىمىم بىلەن،
ئۇلار سىزىدۇ كەتمىنى بىلەن،
بالىلىقتىكى خىياللىرىمنى،
بالىلىقتىكى خىياللىرىنى.
ئوخشاش ئارمان ئىككى ئارىدا،
كۆك ئاسمانغا تارتىدۇ پىلەك.
ئاھ، شۇ يەردە قالار ئۇچرىشىپ،
بالىلىقتىكى شۇ گۆدەك يۈرەك.

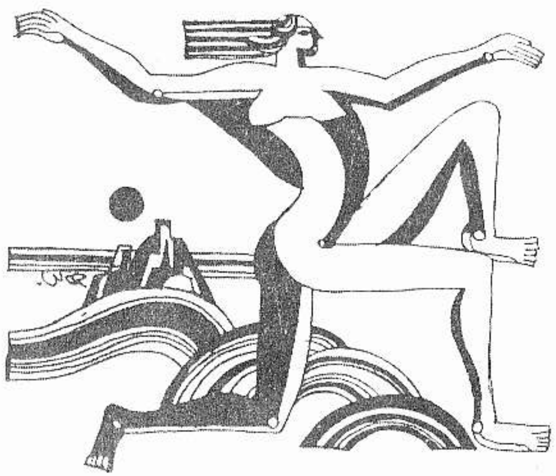

ئۇيغۇر

ئوغۇزخان كېلىۋاتىدۇ؟
ياق! ياق!
ئاددىي ئۇيغۇر ئۇ ئۆي ئالالمىغان،
شەھەر كوچىسىدا ھايات ئۈچۈن يۈرگەن سەرسانە.
ئاستىدا ئېتى يوق
ئالتۇن تۇياقلىق.
ئۈستىدە پادىچىلار كىيىمى،
ئەمەس پولات قۇياقلىق.
قولىدا قىلىچ ئەمەس
سىقىمدىۋالغان
جىنسىي ئاجىزلىقنى داۋالاش ھەققىدىكى ئېلاننى.

ياق! ياق!
كېلىۋاتىدۇ كوچىدا
بىر ئۇيغۇر
ئوغۇزخانىنىڭ بىر تامچە قېنى.
كەلگۈسىگە قاراپ دومىلاپ،
تۇپىغا مىلەنگەن
سارغايغان ھالدا.

ئۆتمۈش

ئالالمىسا بەزىدە ئادەم
ئالدىدىكى بۈگۈنىدىن زوق.
بۇ جاھاندا بولماسمىش ئاڭا،
بىرەرمۇ ئىش ئۆتمۈشتىن ئۇلۇغ.

ئۆتمۈش گەرچە بولسىمۇ گۈزەل،
كۆلدۈر، پەقەت ئۆچۈپ قالغان كۆل.
ئالالمايدۇ ئەسلا ھارارەت،
توڭلىغاندا ئۇنىڭدىن كۆڭۈل.

مەيلى سەھەر بولسىمۇ سوغۇق،
شەپەقتىلا كۆز تىككىن يۈرەك.
تولغاي جاھان ئىسسىقتا نۇرغا،
قۇياش ئاچسا گۈل كەبى پورەك.

ئۆتمۈش - ئۆتمۈش، بەك يىراق ئۆتمۈش،
بارغانسېرى بارار يىراقلاپ.
گۈلخان كۈتۈپ تەلمۈرگەنلەرنى
كۆللەر بىلەن قويۇپ مازاقلاپ.

قىز پەسلى ـ 2

چېچەك ئاچقان ئالمىلار ئايناق يەنە ناۋات رەڭ،
ئەگىزلەردىن دولقۇنلار كەتكەن يەنە ئۇيغىنىپ.
مەجنۇنتاللار تۇرىدۇ تويغا ماڭغان قىز كەبى،
تېقىمىدا چاچلىرى يىلان كەبى تولغىنىپ.
چىمەنلەردە قىيغۇنتۇقۇڭ كېلەر گويا قوزىدەك،
ئېقىپ كىرەر كۆزۈڭگە تاغنىڭ باغرى ئوت بولۇپ.

ئۈرۈمچى كېچىسى

مەجنۇنتال شاخلىرى تەۋرىنىدۇ سۈس،
دىلىڭغا سېھرىي تۇيغۇلار بېرىپ.
سىمونت يول ياڭرىتار رىتىملىق ئاھاڭ،
خىلۋەتلەر سۈر ئىچرە ياتار يېيىلىپ.

خىلۋەتلەر سۈر ئىچرە يۇلتۇزسىز كېچە،
شېرىن ھېس ئىلكىدە ئىڭرايدۇ جاھان.
ئاستىلاپ ماڭماقتا تارتىنچاق يىگىت،
كېچىلەر بولسۇن دەپ ئۇزۇن ۋە ئامان.

بىر قىزغا

ئۆلگىنىمدە تۆكمە يېشىڭنى،
تامدۇرمىغىن لەۋلىرىمگە سۇ.
مۇسىبەتتە ئەگمە بېشىڭنى،
تۇتۇلمىسۇن گۈلدەك يۈزۈڭمۇ.

چىقىپ مىسكىن تۇپراق بېشىمغا،
كۈي كۈيلىگىن ئاداققى بىر رەت.
يېزىپ قويغىن قەبرە تېشىمغا،
ئىشقىم ئۈچۈن ئۆلگەن دەپ پەقەت.

يانۋار

بۇ ئۇزۇن كوچىلار سوغۇق بەك سوغۇق،
يورەكتىن ئۆزگە قايتار ئۆيۈم يوق.
پەرۋاسىز ئۆزگىلەر تونۇلمىغىنىمغا،
بىر قىز
ئاندىر سېنىنىڭ چۆچىكىدىكى
سەرەڭگە سېتىۋاتقان
يىغلاپتۇ، دېدى
كۆرۈپ ئۇنلەۋاتقان كۆزۈمنى بوغۇق.

لېكىن، گۇناھ يوق سېنىڭدە يانۋار،
لېكىن، گۇناھ يوق سېنىڭدە ئاسمان.
مەن يىغلىدىم يۈرەككە قايتالمىغانغا،
مەن يىغلىدىم
قىزلار ئۈچۈن قىش كۈنى
بولالمىغانغا ئوتلۇق بىر ئارمان.
بۇ ئۇزۇن كوچىلار سوغۇق، بەك سوغۇق.
مەن ئۈچۈن ھېچ ئىشىك ئەمەس ھەم ئوچۇق.
دېدىم تەقدىرنىڭ سىتۇۋولىغا قاراپ:
مېنى بىر قەلبى نازۇك ئادەم قىلغۇچە،
ئېتىمۇەتسەڭ بولمامدۇ قىلىپ بىر پاي ئوق.

ئوقۇتقۇچى

بىر چۈچەك توقۇلماقتا،
بەكمۇ سۇنئىي، بەكمۇ چاكىنا.

چۈچەكتە
بالىسىنى ئالدايدۇ دادا،
دادىسىنى ئالدايدۇ بالا.
ئالدىنىشقا تولغان بۇ دۇنيا.

رېئاللىق
قوڭى ئوچۇق ئۈچكىدۇر،
ئەمما، بەكمۇ بەختىيار ئۈچكە،
چۈنكى، ئۇ چۈشەنمەس،
قوڭى ئوچۇقلۇقنىڭ مەنىسى نېمە؟
ئوقۇتقۇچىمەن
دەۋر ياساپ قويغان ھالدا،
ۋۇجۇدۇم بىلەن ئىسمىم ئوتتۇرىسىغا.

لياڭشەن كۆلى

(«سۇ بويىدا» رومانىنى ئوقۇپ)

ئۆزۈمنىڭ كۆلى ئىكەنسەن، لېكىن
مەندىن يۇرۇن يارىلىپ قالغان.
يىگۇم بار ئىدى مېنىڭمۇ گۆشنى كىلولاپ،
ئىچكۇم بار ئىدى كومزەكلەپ مەينى.
لېكىن، كىچىك ئاشقازىنىم،
يەتمەس سەندىكى پالۋانلارغا.
مۇسۇلمانمەن
مەي ئىچكۇچە تۇتىمەن روزا.

ئۆزۈمنىڭ كۆلى ئىكەنسەن، لېكىن
مەندىن بۇرۇن تۇغۇلۇپ قالغان.
مەن تۇرغان بۇ دۇنيادا ھەي،
سەن تۇرماق،
يوق سەندىكىدەك بىرمۇ پالۋان.
يىگۈزگۇم كېلەر ھەر دائىم
بىر رومكا ئىچمەي مەست بولىدىغان
ھاراقكەشلىرىمىزگە
تۇپرىقىڭدىن ياساپ مەن تالقان.

ئۆزۈمنىڭ كۆلى ئىكەنسەن، لېكىن
ئىزىقىشتا ئۇچرىشالمىغان.
ئۆزۈمنىڭ كۆلى ئىكەنسەن، لېكىن
كېتىپ قالغان
دىلكىشىڭگە چۆل بويىدىكى
تاشلاپ بېرىپ مەڭگۈلۈك ھىجران.

خوتەنلىك ئادەم

ھەي خوتەنلىك
ئېرىقچانلىقىڭدىن سېنى خۇدا،
دەريا ئاستىدا قاشتېشى قىلماي،
داغسىز ، غۇبارسىز ،
دەردسىز، ئەلەمسىز
قىلىپ قويدى ئادەم
ھەسرەتلىرى يۇرۇڭقاشقا ئەگەشكەن.

ئۆزۈڭگە قاشتېشى كېرەك ئەمەستەك،
يىراقلارغا ساتتىڭ سەن ئۇنى.
جازالىدى شۇڭا خۇدا،
جازالىغاندەك
چەكلەنگەن مېۋىنى يېگەندە ئادەم ۋە ھاۋا.

بوران بولۇپ ئاختۇرۇپ كۆردۈم،
ئۇخلاپ ياتار جىمجىت ئاقسېپىل.
سامپۇلدىكى قەبرىستاندا
ئۇخلاپ ياتقان ئاتلاردەك
كۆكرىكىدە يا ئوقى.

خوتەنلىك ئادەم
تۇققىنىمسەن،
بەلكىم ئۆزۈمسەن،
ئاتقان قاشتېشىڭمەن يىراقلارغا،
ئېرىقچاندا ئىزدەپ تاپقىلى.

يۇرۇڭقاش تەزكىرىسى

سەن دېڭىزغا باقمىغان ئېقىپ،
ھەم كۆلمىگەن دېڭىز ئىچىدە.
دولقۇنلارغا كۆڭسۇكنى يېقىپ،
ئۇدۇمۇڭ شۇ قۇملۇقلارغا
بەكمۇ ئۇنسىز كېتىسەن سىڭىپ.

قۇچىقىڭدا ئۈزمەيدۇ كېمە،
گۈللەر لەيلەپ قالىدۇ پەقەت،
بېلىق بولۇپ ئۈزەر قاشتېشى،
بېلىق بولۇپ ئوينار مۇھەببەت.

سۆيگۈنۈڭ شۇ قەبرەڭ يەنە ھەم،
قۇملار بىلەن يۈركەلگەن ماكان.
سىرلار بىلەن تولغان تەكلىماكان،
تىرىلىسەن ئەمما باھاردا،
چۆللەر بېرەر ساڭا قايتا جان.
سۆيۈشىسەن كۆك ئاسمان بىلەن،
توغراقلاردا بولۇپ سەن ياپراق.
چېچەكلەيدۇ ئۈمىدىڭ كەبى،
قىزىل يۇلغۇن يەنە كۆك يانتاق.

سەن دېڭىزنى قىلمايسەن ئارمان،
قۇملۇق ساڭا مەڭگۈلۈك ماكان.
دېڭىز ئۆلسە تىرىلمەس ھەرگىز،
سەن تىرىلىپ تۇرىسەن ھامان.

مىراس

تۇغۇلمىغان ئوغلۇم ساڭا ئېيتسام،
ساڭا ئارتۇق نەرسەم قالمايدۇ
خىيالىمدىن بۆلەك.
يەر قالدۇرالمىساممۇ،
ئاياغ قالدۇرىمەن
دەسسەپ تۇرغان يەرنىڭ ئۈستىگە.
بۆشۈك ياسىمىدىم ساڭا ئاتاپ،
چىغىرلارنى باشلاپ قويدۇم
دېرىزەڭگە ئەمما...
بىز شۇنداق ئۆتىدىغان ئوخشايمىز دۇنيادىن
مودىلارغا ئەگىشىپ،
بالىلارنى ئەركىلىتىش ئورنىغا
باھار بالىغا تۇغقان تاللار پوستىدىن
بالىغا تەنبىھ قىلىش ئۈچۈن قامچا تىلىپ...

دېرىزىدىن دېرىزىلەرگە

بۇ سوغۇق شەھەردە قىسسا بىنالار،
ۋۇجۇد گۈلشەنىدە جېنىمنى ئېزىپ.
دېرىزىدىن كۆرۈنگەن شۇ دېرىزىلەرگە
بىردە ۋۇجۇدسىز،
خىيال كەبى يالىڭاچ
كەتكۈم كېلىدۇ قېچىپ.

توڭلاتسا خىيالىمنى ناتونۇش قىزلار
كۆكرىكىدە تۆكۈلگەن ئىلھام.
توڭلاتسا لېۋىمنى خىيالسىز ئاسمان
مەي ئەمەس قاچىلاپ يىراقلىق،
يۈلتۇزۇمنى قىلىپ جام
كەيىپ بولۇشنى ئىستىسەم،
ۋۇجۇد گۈلشىنىمدە ئويغىنارمۇ شۇ چاغ،
باھار شەپىسى؟!
دېرىزىدىن دېرىزىلەرگە
تۇغۇپ قويدى يالىڭاچلىق مەنە.

ئاپتور

ۋۇجۇدنى چاپىدۇ بىرسى
رەھىمسىزلىك بىلەن ئۆز پىچىقىدا.
كىملەرگىدۇر تىنىم تاپماستىن
يۈرىكىنى قىلىدۇ قىيما...
پرومېتې دەر ئۆزىنى،
كۆلۈپ كېتەر ئاققان قېنىدا.
ئەتراپ بويالسا بولۇپ قىپقىزىل،
كۆلۈپ كېتەر
گۈلدىن رەڭ تالاشقىنىغا
ئازابى بىلەن...

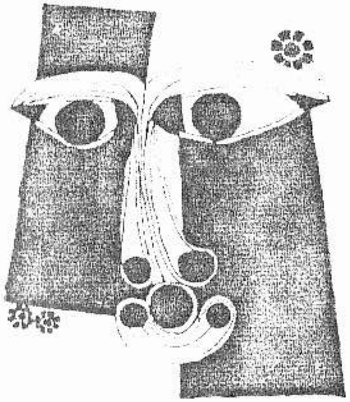

ۋەتەن ـ 1

1

ۋەتەن دېگەن زادى ئۇ نېمە ؟

ۋەتەن
بىر كوزا ئوتمۇ
مۇز ئۇستىدە يېلىنجاپ تۇرغان ؟
ۋەتەن باغلاردا
قوزىلارنىڭ ئاياغ ئىزىدۇر.
كېچە
يەپ كەتتى قوزا!
چۈشىنىڭ ئۇچىنى
كەپسىز بالا يوشۇرۇپ قويغان.

2

ئاپتوبۇستىن ئادەملەر ئەمەس،
كۆكۈش ئىسلار تۆكۈلدى ئاستا.
ئۇپراپ كەتكەن ناھاللار،
تاماكىنىڭ كۆيەندىلىرى
ئىزدەپ كەتتى ۋەتەننى، ئىزدەپ
بۇندىن يىراق، يىراق بىر جايغا. . .

3

ۋەتەن
قولىقىنى تەشتۇرگەن بىر قىز،
ھالقا قىلىش ئۈچۈن
ھويلىسىنىڭ تىكەنلىرىنى.
ۋەتەن
كاتاڭلارغا تاشلانغان خىيال،
ئوتتۇنچى،
ئۇخلاپ ماڭغان ئات
ئەسنىگەندە ئەتىنى چۈشەپ.

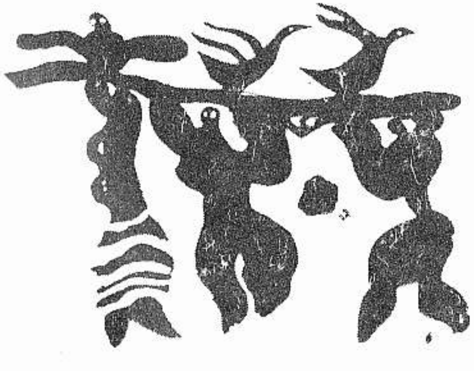

يۈرەك

كېچىلەردە
كۆيمەس مېنىڭ يۈرىكىم.
سەھەردە
ئۇخلاپ قالار گۈل تۈۋىدە.
چۈش
مۇڭدىشىدۇ كۆك ئاسمان بىلەن.
نامازشام
ياشلار بىلەن كېتەر يۈيۈلۈپ.
ئەتە
ئۇ باھارغا بولمايدۇ ئۆلپەت.
ئۆگۈن
چوكانتالدىن ياسىۋالار ئات
تۈنۈگۈنكى خىيالى ئۈچۈن.

باھار
غەم يېمەسمەن، غېمىم يوق زىنھار.
كۈز
تۆكۈلمەن يوپۇرماق بولۇپ،
كۈلۈشلەرنىڭ بىنەم يېرىگە.
قىش
باشلىرىمغا قونغان ئاپئاق قار،
ئىڭىكىگە
ھايات دېگەن بوۋاينىڭ
ئارمان بولۇپ قالدى يېزىلىپ.

لۆكچەكسىز زامان

بۆرە يوق جاڭگال جاڭگال ئەمەس ئۇ،
شىر، يولۋاسسىز
يوق هايۋانلار پادىشاھلىقى.
بۇلبۇلسىز باغلار قەبرىستان،
گۈلسىز چىمەن نەدە؟
ئەڭ بىچارە يارسىز ئاشىق.
شىر، يولۋاسسىز،
مايمۇنلارغا ئەسىر بولار قاپلان.
كۆنلەر بەكمۇ ئۆتەر شىلىمشىق،
لۆكچەكسىزلىككە ئايلانسا زامان.

لۆكچەكسىز زامان،
قۇرۇتلار لۆكچەك بولۇۋالغان.
لۆكچەك بولۇۋالغان قاغا، سېغىزخان.
قارىغايلار يىقىلىدۇ پولاتتەك تۇرۇپ ،
بىر يۇمشاق قۇرۇت ئالدىدا.
پالۋانلار جان بېرەر،
مەزلۇمغا ئايلىنار،
قىلىچ ئالدىدا ئەمەس
ئادەملەرنىڭ سۇيى قاچقان قەلبى ئالدىدا.

كۆنلەر نەقەدەر ئاستا ئۆتمەكتە،
مەنىسىز نەرسە تۇتامسىز شۇنداق.

يۈرەك بىر پارچە گۆش،
ياق!
ئۇ بىر تاشتۇر،
زەخمىلەنمەسلىك ئۈچۈن
بولۇۋالغان يۇمىلاق،
قاتتىق بولۇۋالغان
باغرىدىكى تىترەشلەرنى
سەزمەسلىك ئۈچۈن.

ماشىنا ئىچىدە قۇرۇتلار،
لېفىتلاردا ئۆرلىمەكتە يۇقىرىغا
توخۇلار،
بۇركۇت قەپەستە،
ئۇ قەپەستە باغلانغان،
قاناتلىرى داغلانغان،
كەڭرى ئاسمانغا
مۆڭگۈلانغانچە تۇرىدۇ قاراپ.
بۇلبۇلسىز باغلار قەبرىستان،
ئاشىق قەلبى يارسىز باياۋان.
شىر ، يولۋاسسىز
يوق هايۋانلار پادىشاھلىقى.
كۆنلەر نەقەدەر ئاستا ئۆتمەكتە،
بىر پاشا پىچىرلىدى يەنە بىرىگە:
لۆكچەكسىز زامان.

يالىڭاچلىق

ئەڭ ئېسىل كىيىملەر، قات ـ قات بىنالار،
گىلەملەر، سافالار،
ئورمانلار،
ۋە يەنە ھەر خىل رەڭ،
كۆلكە ـ يىغا
ۋۇجۇدۇمنى تۇرار يوشۇرۇپ،
بىر كۆز باردۇر لېكىن يىراقتا.
تۇسقۇنسىز ئالدىمغا كېلىدۇ بۆسۈپ.
تۇرىدۇ روھىمنىڭ يولىنى توسۇپ.

ئۇنۇۋان ۋە ھەر خىل پەلسەپە فورمىلالىرى
ئارقىلىق ئورۇنىمەن تېخىمۇ چىڭ يوشۇرۇنۇشقا.
بىر كۆز باردۇر لېكىن يىراقتا.
فورمىلالارنى تىنىماي قىلىدۇ بەربات،
بىر سۈزۈك ئەينەككە ئايلىنار ھايات.
ئوخشاپ قالىمەن بىر بېلىققا،
بېلىقداندا يۈرگەن پىلتىڭلاپ.
دەيمەن نەقەدەر غەيرىي بۇ ئىنسان،
تىنىماستىن ئۆزىگە ياسايدۇ زىندان.
ئۇرۇنار ئۆزىنى ئوراشقا قات ـ قات،
كىمنىڭدۇر كۆزىدىن قويماقىقا پىنھان.

تەقدىرنىڭ ئالدىدا لېكىن يالىڭاچ ئۇ،
گۈلخاننىڭ ئالدىدا لېكىن يالىڭاچ ئۇ.
دېڭىزنىڭ ئالدىدا لېكىن يالىڭاچ ئۇ،
شېئىرنىڭ ئالدىدا يالىڭاچ يەنە.

ئىدىيە

ئاۋۋال سالدى پەلتوسىنى
كېيىن... كېيىن
بولدى ئاخىر يالىڭاچ.
لېكىن، قىز ئەمەس ئىدى ئۇ،
لېكىن، كۆز ئەمەس ئىدى ئۇ،
بىردىن ئالەمگە بولدى ھۆكۈمران
پۇخادىن چىققان ئاشىقتەك تۇيغۇ.

بولدى ئاخىر يالىڭاچ.
تۇگىدى ھاياتى،
تۇگىدى يەنە
قىز بالىدەك سىرلىقلىقى ھەم.

قاتلاملىق

تۈنۈگۈننىڭ قاتلىمى بۈگۈن،
كۈندۈزنىڭ قاتلىمىدۇر تۈن.
ئۆزىنىڭ قاتلىمىدۇر شېئىر
يۈرىكىنى
ھەممە يەردە يۈرگەن بوغۇزلاپ.

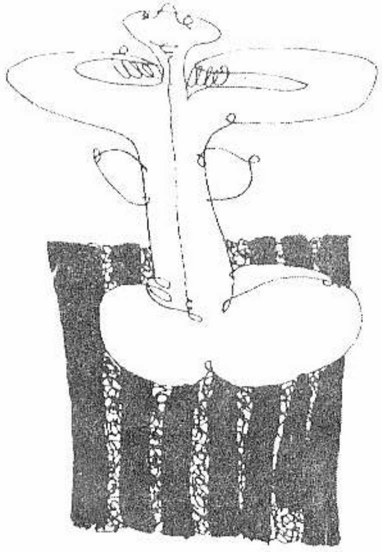

خەت يازمىدىم

خەت يازمىدىم قوشاقلار قېتىپ،
لەۋلىرىڭنى گۈلگە ئوخشىتىپ.
ئارىمىزدا ئېغىر سۈكۈنات،
قىش پەسلىدەك تۇردى بېسىلىپ.

مۇھەببەتنىڭ گۇۋاھىمۇ خەت؟
يۈرەكلىرىم سۆزلەيدۇ ياق، ياق!
جىمجىتلىقنىڭ ئەڭ چوڭقۇرىدا،
كۆكلەيدىكەن گۈل كەبى پىراق.

خەت يازمىدىم قوشاقلار قېتىپ،
ئالدىڭدا يار مۇز كەبى قېتىپ.
مۇز ئاستىدا لېكىن بېلىقلار،
بىر دەريانى بولدى لېيىتىپ.

داۋاملىق ياشاش

تىرىكمەن بۈگۈنمۇ، شۈكرى ئەي خۇدا،
باغرىمنى ئەزسىمۇ بۇ قارا ھىجران.
دەردىمنى سۆزلەيمەن ئۆز تىلىم بىلەن،
تاشلارغا،
دەرەخلەرگە،
يولغا، چىراغقا.
سۆيگۈمنى چاچىمەن ياز يامغۇرىدەك،
تاشلارغا،
دەرەخلەرگە،
ھەممە نەرسىگە.
بۇ شەھەر يۇيۇلماقتا ھازىر،
ئاسماننىڭ كۆز يېشى بىلەن.
مەڭزىمدە ئۇچراشتى چىقسام تالاغا،
ئىككى خىل كۆز ياش،
ئۇنسىزگىنە قالدى قارىشىپ،
ئارقىدىن يەنە،
دېگەن كەبى ئوخشايدىكەن تەمىمىز،
ئازاب بىلەن كەتتى ئارىلىشىپ.
چىراغلار پىچىرلار،
شەھەرنىڭ كۆزى مەن دەپ،
يوللار يامىشار ئاياغلىرىمغا،
شەھەرنىڭ ھىجرانلىق سۆزى مەن دەپ،
تاشلايمەن ئۆزۈمنى شەھەر قوينىغا
بىر ئاچچىق چۈش كەبى
يارسىز يېگانە.
تىرىكمەدە بۈگۈنمۇ شۈكرى ئەي خۇدا،
يارىمدىن بولغان بولسامۇ جۇدا.

سىياھ ۋە قان

1

بىرى قارا، بىرى قىزىل،
بىرى ئاقار قەغەزدە.
بىرى ئاقار يۈرەكتە،
لېكىن، ئوخشاش كۆيدۈرەر يېرى.

2

قەغەزدە ئۆركەشلىگەندە دەريالار لېكىن،
بارماقنىمۇ قىلالمايدۇ ھۆل.
بېرەلمەيدۇ ئەبەدىي پۇراق،
قەغەزدىكى ئەڭ چىرايلىق گۈل.

خەق مېنى شائىر دەپ ئاتاپ يۈرگەندە،
قەغەزلىرىم سىياھ گۈلگە توشقان چېغىدا.
ئىختىيارسىز ئەسكە ئالدىم،
كىچىككىمدە
ئېرىق بويىدا
دەسسەپ ئۆتكەن ھەقىقىي گۈللەرنى.

ئىنسانىنىڭ يەنە بىر تەرىپى

شەنبە ۋە يەكشەنبە
يۇردۇم شۇنچە سەرسان ۋە ۋەيران.
ئاياللارنىڭ ئىپلاس ئاياغلىرىدا،
بويسۇنماي ئۆزۈمگە.
يورغىلاپ يۈرگەن كۆزۈمگە
بولۇپ مەن ھەيران.
ئىنسان ئاجايىپ نەرسە،
ئۆزىنىڭ بولمىسىمۇ،
ئۆزىنىڭ بولماسلىقىنى بىلىپ تۇرسىمۇ،
ئۈمىد قىلار
ئۆزگىلەرنىڭ نەرسىلىرىنى.
كاۋا پىلىكىدەك
باراڭ ئاتلاپ يۈرەر،
بوي سوزار قوشنىلارنىڭ ئۆيلىرىگە.

يۇرتۇم

دېڭىزدا
بىر كىچىك قولۋاقتا ئۇخلايدۇ بالا،
چۈشلىرىدە ئۇنىڭغا
ئىركىلەيدۇ بىر كەڭرى دالا.
لېكىن، ئۇ بارالمايدۇ دالا قوينىغا،
تىرىشىپ تىرمىشىپ
كېتەر ئاخىر ئويغىنىپ.
بالىلىق كۆز ياشلىرى دېڭىزغا
تامچىلاپ تېمىپ.

توختام سۇ

ئاقالماس تاشلارغا باغرىنى ئۇرۇپ،
ئىشقىدىن قىرغاققا سۆزلەپ ھېكايە.
ئۇنتۇلغان بىر يولدەك ئادەمسىز چۆلدە
چىڭقىلىپ ساداسىز تۇرار يېگانە.

ئۇ گويا بويتاقنىڭ دىمىققان كۆكسى،
قىزلارنىڭ نەزىرى كەلمىگەچ يوقلاپ.
ئۇ گويا بىر تال ئوق ئۇۋغا يارىماس،
مىلتىقنىڭ ئالدىدا تۇرغان دۇدۇقلاپ.

كۈتىدۇ، بىر چالما چۈشەر تاسادىپ،
باغرىنى ئۆتىدۇ تىترەكلەر تىلىپ.
ئويغىنار شۇ چاغدا بەلكىم مۆلۈلدەپ،
يەنە بىر چۈشسە دەپ قايتىلاپ تىلەپ.

ئاقالماس، نەقەدەر بەختسىزدۇر ئۇ،
مۇمكىنمۇ ئاقمىسا ئۇنى دېيىش سۇ.
كۈتىدۇ بىر چالما زارلاپ، تەلمۈرۈپ،
ئاھ، ئۇنىڭ جىمىكى ھاياتى ئاشۇ.

بۇ دۇنيا

بىر كۆزىدە باشلىنىپ دەريا
سۇغىرىدۇ گۈل ئېتىزىنى،
بىر قولىدا تۇتۇپ قىڭراق
كېسەر يەنە گۈل يىلتىزىنى.

بىر كۆزىدە ئۇچقۇندار بەخت،
بىر كۆزىدە لىغىلدايدۇ ياش،
گوياكى بىر سەۋدايى ئوخشاش
ئاڭا قاراپ كۈلىدۇ قۇياش.
ھەي دۇنيا. . .

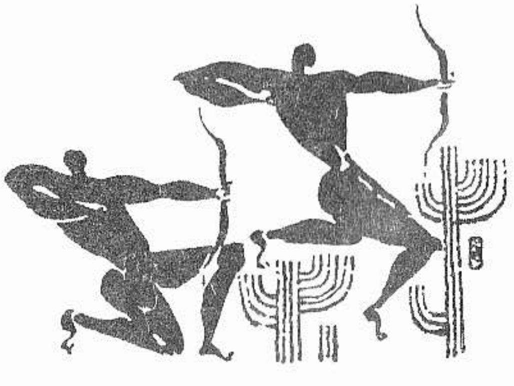

نوتا

كىمدۇر بىرسى چالماقتا مېنى،
ئاستا ـ ئاستا كەتمەكتە ئېقىپ
مۇزىكا بوپ
يۈرىكىمنىڭ يالقۇنلۇق قېنى،
كىمكىنە سازچى ؟
جاۋاب بېرىشنى خالىماس شامال،
كايىيدۇ قۇشقاچلار دەپ:
لازىم ئەمەس سوئالغا سوئال.

تۈگىدى بىر چاغدا ئاخىر مۇزىكا،
ئېقىشتىن توختىدى شۇ ھامان دەريا.
قېنى سازچى،
قۇشقاچلار، شامال ؟
پەقەت
دەپتەر بېتىدىن ئالىقانچىلىك يەر
قەبرەم بولۇپ تەگدى ماڭا. . .
باشقا يەردىن ئاڭلاندى ئەمما،
... يەنە مۇزىكا.

دەريا مەنتىقىسى

قارماق قىلىپ
چۆچىكىمنى سالدىم دەرياغا
يەم ئورنىدا ئىلدۇرۇپ يۈرەك.
بېلىقلار
ئۆزلۈكىدىن ئىلىندى كېلىپ،
سېۋىتىمدە
ھەم سورىدى مەندىن
داۋامى قېنى ؟

قارماق قىلىپ
چۆچىكىمنى سالدىم دەرياغا
يەم ئورنىدا ئىلدۇرۇپ يۈرەك.
بىر چاغ
يىغدىم يىپنى،
قارمىقىم قېنى ؟
بىردىن دەريا باشلىدى چۆچەك.

مۇزلىغان كېچە

يارنىڭ سۆزلىرى مۇزلىغان كېچە،
مۇزلىدى ئاسمانمۇ، مۇزلىدى يەرمۇ،
يارنىڭ كۆزلىرى مۇزلىغان كېچە،
مۇزلىدى ھەتتاكى تاڭمۇ، سەھەرمۇ.

ئاسمانغا ئۇچۇپ چىقالمىدى قۇش،
ئانىسىنىڭ يېنىغا ،
ئويغاقلىق دېگەن
ۋاقتىدا قايتالمىدى چۇش،
ھىجران دېگەننى يازدى تىنىقلار
سوغۇق دالىغا يىقىلىپ بىھوش.

نەيچىنىڭ لېۋىدە مۇزلاپ قالدى نەي،
مۇزلاش دېگەننى تۇرۇپ چۈشەنمەي،
يۇلتۇزلار ئاقتى ئۆيىگە، ئەمما،
ئۆزگە بىر كۆرۈنۈشنى ئېلىپ
قوندى گۈللەرنىڭ بەرگىگە كۆز ياش
توڭلىغان كېچىنىڭ يۇلتۇزى بولۇپ.

مەن يازمىغان شېئىر

ھەر ھەرىپى بىر دانە يۈرەك،
ھەر بىر قۇرى بىر ئۇزۇن تارىخ.
ھەر چېكىتى ئاھ بىردىن چېچەك،
ھەر بىر ئۇندەش گوياكى بىر بىخ. . .

قويۇلمايدۇ ماۋزۇسى ئەمما،
يېزىلمايدۇ ئاخىرى يەنە.
بالىلىقى تۇرىدۇ كۈلۈپ،
مەڭگۈلۈككە قىلىپ تەنتەنە.

ئوقار ئۇنى پەقەت سوئاللار،
ئاقار يۇلتۇز چاچقان يورۇقتا.
ئۆلسە قالار ئۇنىڭ ئۆلۈكى،
يۇلتۇزلارغا تولغان ئۇيۇقتا.

ئۈزۈم ھەققىدە

ۋاراقلانسا ھايات بەتلىرى،
بىرى ئۇندا ئۆلۈپ ياتىدۇ.
چىلاڭ يۇمۇلغان جەسەت كۆزىدە،
ئېھ، ئارمانلار كۆلۈپ ياتىدۇ.

سەھرادىكى بىر كەچكە سىزما

رەڭلەنمەكتە ئۈپۈق قاپقارا،
ئورمانلىقمۇ چۆكتى گۇگۇمغا.
شېئىر تىنىپ ياتىدۇ گۈلزار،
جۇپ - جۇپ ئىزنى كەشتىلەپ قۇمغا.

تۈنۈگۈنكى تونۇش سىياقلار،
قېنى بۈگۈن؟ ئىمتاس ھەممە ياق.
خىلۋەت رۇجەك سايىدىن خالىي،
تۆكۈپ تۇرار سارغۇچ نۇر چىراغ.

دوقمۇش

شۇ دوقمۇشتىن تارالغان مېنى
تۇغۇلدى دەپ يېڭى بىر خەۋەر.
يەنە ئۇندا كېزىپ يۈرۈيدۇ،
ئۆلۈم خەۋىرىم.

ئېسىت
ۋاپاسىز دوقمۇش،
ھاياسىز دوقمۇش.

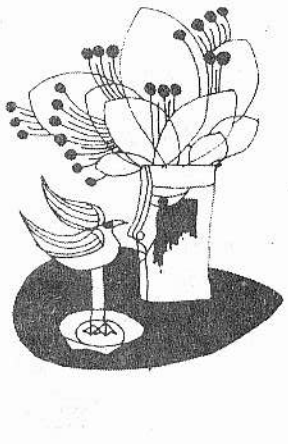

مەۋجۇتلۇق ـ 2

سېنى ئۆلدى دەيدىغۇ يالغان!
سېنى كۆلدى دەيدىغۇ يالغان.
قايسى ئاخشام چۈشتىكى خىلۋەت،
ۋەسلىڭ ماڭا بولغانتى ئايان.

ئىشەن جېنىم، ئىشەنگىن چوقۇم،
يۈرىكىمدە ئامانسەن ئامان.
بىغۇبار سەن، شەبنەمدەك تازا،
ئۆزگىلەرنىڭ سۆيگىنى يالغان.

يۈرىكىمدە سەنلا بار پەقەت،
يۈرىكىمدە ياشايسەن ئەبەد.

سۇلياۋ گۈل

بەلكىم تەلەيسىزلىكىڭدۇر،
ۋاقتى كەلسە سولالمىغىنىڭ.

دېرىزەمدە سۇلياۋ گۈل
تۇرار ئېچىلىپ،
راست گۈلدىن قىلچە پەرقلەنمەي.
لېكىن،
ھېچكىم ئاڭا قىلمايدۇ پەرۋىش؛
كار قىلالماس ئاڭا سوغۇق، قىش...
ئاستا ـ ئاستا چىقىدۇ ئەستىن،
كېتەر ئۇنتۇلۇپ،
يۈرەك سېغىنار بىر چاغدا
سولىدىغان ھەقىقىي گۈللەرنى...

كۆز

(تۇيۇق مىلىڭ ئۆيلىرىدىكى كۆزى ئويۇۋېتىلگەن
رەسىملەر خاتىرىسىگە)

بەلكىم ئۇ كۆز بىر يۇلتۇز بولغان،
نۇرى
تۈن كۆكسىنى ئۆتكەن تىلىپ.
ھۇۋقۇش، شەپەرەڭ،
قارالمىغان ئاڭا تىك بېقىپ
بىر كەبى.
بەلكىم ئۇ كۆز بىر قىز بولغان،
ھۆسنى قىلغاچ تاڭنى شەرمەندە.
چۆللەر،
قاقاسلار
ئايىغىغا يىقىلغان ئۇنىڭ
بولۇپ پەيۋەندە
بىر كەبى.
بەلكىم ئۇ كۆز بىر ئىز بولغان،
شاماللارنى، ئاي، يىللارنى
قىلغىلى مازاق.
قويۇش ئۇچۇن ھىجران كۆكسىنى
قورۇق، ئاق
ھېچكىم ئۇنى ئۆچۈرەلمىگەن،
ئەسلىمىدىن كۆچۈرەلمىگەن
بىر كەبى.

چاڭقاش كومېدىيىسى

1 . دەريا

قۇرۇپ قالدى بارچە دەريالار ،
سۇ ئىچكىلى كەلگەن چېغىمدا .
سۆزلەپ بەردى دەردىنى بېلىق ،
ئاچچىق ـ چۇچۇك كۆي قىلىپ ماڭا .
ئۇسسۇزلۇقۇم ئۇنتۇلدى ئۇنىڭ ،
كۆز ياش ئىچىپ ياندىمەن ئەمما .

2 . چۆل

تۇغۇلىمەن
كامېرىدا تۇشقانىنىڭ .
ئېچىلىمەن
يانتاق چېچىكى بولۇپ ،
ناخشا توۋلايمەن
چۆل رەڭگىدە .
ئۆلىمەن ،
توغراق ياپرىقى بولۇپ ،
ئەمما ، ئۇنىڭ بىر كۈيى
بوغۇزۇمدا تۇرار بوغۇنۇقۇپ .

3 . مەن

ئەينەكلەرنى چاققىن بەربىر ،
تاپالمايسەن سەن ئۇنى ئىزدەپ .
ئۇخلىماقتا سەبىي بالىدەك ،
كاچكۇللاردا بولۇپ ئۇ ئازاب .

دېڭىزلارنى كەزگىن بەربىر ،
تاپالمايسەن سەن ئۇنى ئىزدەپ .
يۇرەر خىياللار
تەشنالىقنىڭ دالىلىرىدا
ئالقۇن بولۇپ ئۇنى يېنىلەپ .

4 . مەن بىلمىگەن بىر جايدا

ئېچىلغاندۇر مەن ئۇچۇن بىر گۈل
چىرايلىق ھەم خۇشپۇراق بولۇپ ،
قاندۇرغىلى تەشنالىقىمنى
ياتقاندۇر كۆللەر
ئابىھاياتقا تولۇپ ،
ياسانغاندۇر قىزلار
مېنى كېلەر دەپ
پىشقاندۇر ئالما .

مېنى ئۈزەر دەپ.

ئەمما، يۈرىمەن بۈندا،
يوقلۇقنىڭ شائىرى بولۇپ،
يوقلۇقتىن يوقلۇققا تۇغۇلۇپ.

5 . خاتىمە

تەشنالىقتا ئۆلسەم مەن ئەگەر
دەريالارنىڭ گۇناھى ئەمەس،
رومكىلارنىڭ گۇناھى ئەمەس.
ئىچىپ، ئىچىپ بولۇپ قالسام مەست
ئازابلارنى مەي قىلىپ ئىچتىم،
تاشلار تۆككەن چېغى چاڭقاپ ياش. . .

چېچەكسىز باھار

يازاي دېدىم تارىخىمنى تاشلارغا،
ئېرىشتىمەن بۈندا ئەمما ياشلارغا.
ئانامنىڭ ئۆلۈمى
ئۈندەش بولۇپ تەشنى يۈرەكنى،
يوللارغا
بىر سوراق بوپ قويۇلدۇم؛
گۆدەك ئىدىم،
ئۆلتۈردى ئالدىنىش،
ھىجران كۆزىدىن
بالا بولۇپ قايتا تۇغۇلدۇم،
تارىخىمنى يازدىم ئاخىر
تاشقا ئەمەس، تاش يۈرەكلەرگە.

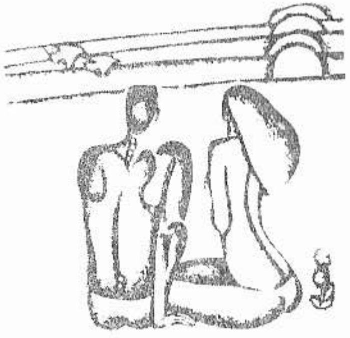

ماۋزۇسىز

ئۇچقان قۇشنىڭ بارمۇ ئازابى ؟
بار ،
ئاڭا بەنە يېڭى كۆك كېرەك .
دەريالارنىڭ بارمۇ ئازابى ؟
بار ،
چەمەنلەردىن تىلەيدۇ يۈرەك .
ناخشىلارنىڭ بارمۇ ئازابى ؟
بار ،
سۆكۈتتىن ئايرىلىپ قىلدى بەك خاتا .
شائىرلارنىڭ بارمۇ ئازابى ؟
بار ،
قىينىلىدۇ ئۇچرىسا شېئىر
ئىزدەپ يۈرگەن چېغىدا
دەريا . . .

بىر يېزىنىڭ ئارزۇسى

چېركاۋ قوڭغۇراقلىرىدىن خالىي بىر يېزا ،
يېتىپ كېلىدۇ سەھەر ،
ئاق چاچ ئانا جەينامازدا
باشلىغان چېغىدا دۇئا .
تۇز هارۋىسىنىڭ جىرىڭلاشلىرى
ئېتىزلارنىڭ چۈشىنى بۇزار .
ئاق چاچ ئانا قىلىدۇ دۇئا ،
دەپ :
ئامان بولسۇن ئوغلۇم ،
ئامان بولسۇن ئادەملەر ،
ئامان بولسۇن پۈتكۈل دۇنيا .

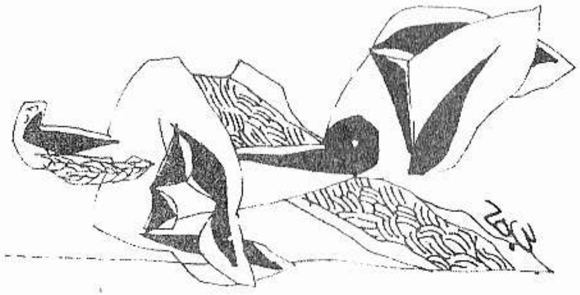

يىراقلىق

ئۆيۈمدىن يىراقمەن، يارىدىن يىراقمەن،
ھىجران تاشلىغان چۆلگە ئاپىرىپ.
يىراقمەن ھەممىدىن، پۈتكۈل ئالەمدىن،
تۈن تېنى تۇرسىمۇ دائىم ئاقىرىپ.

يىراقمەن ئادەملەر ئارىسىدا
ئادەملەرنىڭ قەلبىگە ئەمما.
يىراقمەن قىزلار ئارىسىدا تۇرۇپمۇ،
قىزنى چۈشەنمەي،
مەن ئۈچۈن قىز قەلبى گويا مۇئەمما.

مېنىڭ ئۆيۈمدا
ئۈنچە ئوڭاي تۆكۈلمەيدۇ ياش،
يۈرەك تىغسىز تىلىنسا ياكى.
يىرتىلسا سۆيگۈ مەكتۇبى،
تۆكىلىدۇ ياش.
مەن كۆردۈم،
يىغلايدىكەن قىز
كۆزىنى ئاچسىمۇ،
كۆزىنى يۇمسىمۇ.
بىلەلمىدىم قايسى يالغان، راست؟

يىراقمەن ئەڭ يىراق يۇلتۇزلار كەبى،
يىراقمەن بىر دىلدا ئۇنتۇلغان سۆزدەك.
يىراقمەن يارنىڭ قوينىدا تۇرۇپ
يەنىلا ياش تۆككەن يىغلاڭغۇ كۆزدەك.

قىش كېچىسى

دېرىزە توڭلىغان، خىيال توڭلىغان،
سۇلياۋ گۈل ئېچىلغان پورەكلەپ لېكىن.
غېرىبلىق توڭلىغان، خىيال توڭلىغان،
ئۆيۈمنى، خىيالنى كېزەر ئىزغىرىن.

قانمىغان تەشنالىق قىينايدۇ ئاچچىق،
سەزگۈلەر توڭلىغان، لېۋىم توڭلىغان.
ئۆيۈمدە،
كىتاب دۆۋىسى ئالدىدا
ئولتۇرار بىرەيلەن.
قەغەز يۈزىدە يالتىرار توڭلاپ قالغان قان.
سۆزلەيدىغان سائەت
پەقەت
ۋاقىتنىڭ توڭلىمىغانلىقىدىن بېرەر بېشارەت.
بەش بولدى دەيدۇ،
لېكىن مېنىڭ
ۋاقىت ھېسابلاشقا رايىم قالمىغان.
ئادەملەر،
ھەممىسى گۇناھقا تولغان.
كىتابلار
ھەممىسىدىن تۆكۈلەر يالغان.
راستتۇر پەقەت قىش كېچىسى.
راستتۇر پەقەت سائەت،
سوغۇقنىڭ تىلىدا سۆزلەيدىغان.

ھالاكەت

ئاپئاق قارا قارايدى ئاستا ۋە ئاستا،
تاشلاندى پاشنىلىق ئاياغلار ئاڭا.
يەر تېگىدىن
كۆز ياشلار چىقتى ئېقىپ.
زېمىندىن
كۆڭلى ئاغرىپ يىراقلىغان قوياش،
ئاداۋەتسىز گۆدەك بالىدەك
كەلدى ئورنىغا يېنىپ.

ئەنە ياز بولىدىكەن، دېدى بىر بالا،
بوگۈن تورسىمۇ قىرۋال ئېيىدا.
گېپىڭ توغرا، دېدىمەن ئاڭا،
قەلبىمنىڭ جىمجىتلىقىدا.

دەريادىكى ئەتىرگۈل

ئۆركىشىدە زەڭگەر ئېقىنىنىڭ،
لەيلەپ يۈرەر بىر تال ئەتىرگۈل.
چاقىرىدۇ قايىناملار ئۇنى،
سۆيۈۋالاي مەڭزىڭگە دەپ.
چاقىرىدۇ شاماللار يەنە،
كۆكلەمنىڭ گۈزەل چۈشىنى تىلەپ.

ئەمما، ئەتىرگۈل بىلمەيدۇ ئۆزى
ئاھ، كىملەرنىڭ شېرىن غايىسى.
كىملەر ئۈچۈن تۆرەلدى يەرگە،
كىملەر بولدى ئۇنىڭ ئانىسى.
پەقەت كىمدۇر ئۈزدى ئۇنى،
دەريا ئۆركەش ياسىغان كۈنى.

ھاياتقا قارىغۇنىڭ كۆزىدە قاراش

ئاق رەڭلەر، ئاق دالا،
كۆرۈنىدۇ كۆزۈمگە قارا.
بىر چېچەككە ئوخشايدۇ گويا،
كۆكسۈمدىكى يىرىڭلىق يارا.

بىر قىلىچمەن كېسىپ توختايمەن،
سۇدىن ئۆتۈپ لايغا بارغاندا.
بىر ئاشىقمەن سۆيۈپ توختايمەن،
ئېچىلدۇرغاندا ئانار گۈلى
مەڭزىمدە تەستەك.

يىگىرمە بەش ياش،
بىر ئۆمۈرنىڭ يېرىمى دېمەك،
لېكىن ئۆزۈمگە دەيمەن بىلىمەن،
بۇ ھاياتتا تېخى مەن گۆدەك.

ياز ئەتىكىنى

ھېچ بىردىن كەلمىدى بىرەر سۆز، خەۋەر،
تايغىنى چىتماس ئۇرۇش ئىچىدە
يەنە كامبودژا.
گېزىت خەۋىرىدىن قارىغاندا
بۇھەم ئىشى يوق جەنۇب دېھقانلىرىنىڭ
پاختىدىن باشقا.

خەۋەر يوق ئۆسكەن مائاش ھەققىدە،
لاتقىلىق بىر كۆلگە ئوخشايدۇ كۆڭۈل.
بىر چىۋىن ئۇچۇپ ئۆتتى ئاستا ئالدىمدىن
ۋە لېكىن بەك خۇشال، بەكمۇ بىپەرۋا.

چىۋىن بۈگۈن دۇنيانىڭ خوجىسىمۇ يا؟
پاق دەيدۇ پالاق.
بىر دېھقان شېرىن ئۇخلاۋاتقان
بالىسىغا قاراپ
ۋارقىرىدى: تۇر، چاپسانراق.

بۈگۈن باشقا ئىش يوق،
چىۋىنغا ئايلىنىمەن ھەممە ئۇيغۇردەك.
ئەتىگەن ئاخىرلىشار يەنە بىپەرۋا،
چاڭلارغا كۆمۈلۈپ بارىدۇ يۈرەك.

ئەنجۈر

ئەنجۈر، ئەنجۈر مېۋىلەر شاھى،
سىمۇولنىڭ مەشۇقى يەنە.
ئەنجۈر دېگەن بۇ سۆزنى ئاڭلاپ،
غىدىقلىنىپ شۆلگەيلەر،
سۇغا تولدى بىر ئەزىم دەريا.

ئەنجۈرنى قىياس قىلدىم،
بالاغەت پەيتىنىڭ سىرلىق قۇياشى دەپ.
ئەنجۈرنى ئوخشاتتىم،
ئاشىقلىق دەرىخىنىڭ تۆكۈلگەن يېشىغا.

ئەنجۈر چۈشەپ يۈرگەن بىر يىگىت،
شەھەر ئىلىۋاتقان جەڭچىدۇر گويا.
سىمۇول
قىز بالىدەك يالىڭاچلانغان بىر كۈنى
ئەنجۈر ئىشقىدا تۇغرىدى قەلەم،
ئەنجۈر ئىشقىدا تىترىدى دۇنيا.

قۇرۇغان يالپۇز خاتىرىسى

تۈگىمىدى پۈرىقى تېخى،
ئەرلەپ يۈرەر ئېمىنىمدۇر سىناي.
بالىلىرايدۇ قىرولار ئاپئاق
كۆتۈۋاتقانىدەك
كىمنىدۇر، كىمنى،
كېچىدە
جۆيلۈپ چىققتى يالپۇز چېچىكى
كاچكۇللاردىن سوزۇپ ئۆزىنى.
بۈگۈن
ئىككى سائەت دەرس يوق كۈن،
خاتىرەمنىڭ قېتىدىن
ئاختۇردۇم ئۇنى،
تاپتىم ئەمما.
ياش يۇقى كۆزى
تاشلاپ قويىدى
قايتا خىيال ئىچىگە مېنى.

قۇرۇپ كەتكەن يالپۇز
چېچەكلىرى توزۇپ كەتكەن،
يوقالمىغان پۇرىقى ئەمما.

يېگانە ئادەم

1

بەلكىم يۇلتۇزلار بىلەن بار تونۇشلۇقى،
دېڭىزدا ھېچكىم بايقىمىغان.
بىر تەنھا ئارالدۇر قەلبى.
بىر تۈپ توغراقتۇر.
ئەتراپىغا يەتمىگەن ئىنسان قەدىمى.
ئۈستىدە پەقەت كەپىسىز قۇشلار،
خىياللىرى ئوغرىلانغان.

بىر قارلىغاچ كۆزلىرى قارا،
ئانىلارنىڭ قەدەم ئىزىدىن
تويا ئېلىپ ئۈچ چىمدىم؛
قىزلارنىڭ قەلبىدىن سەھەردەك پاكىز
خىيال ئېلىپ بىر سىقىم،
ياساپ قويدى ئۇنىڭ كۆكسىگە ئۇۋا.

2

قەلبى يېگانە، يولى يېگانە،
ئايغا ئوخشاش، قۇياشقا ئوخشاش،
ئىشىق ئۈچۈن بولغان دىۋانە،
يار مەڭزىدىن گۈل دەپ ئۈزگىنى
چىقىپ قالغان چېغىدا كۆز ياش.

بارمۇ دۇنيادا ئارتۇقراق ئازاب،
ئۇنتالمىسا تەنھالىقنى،
يار كۆزىگە ھەرقانچە قاراپ.

كۆزى يېگانە، سۆزى يېگانە،
ئاشىقلىق چۆلىدە ئۆزى يېگانە.

«مەھبۇسلۇق پەلسەپىسى»

سالالىدىكى قولۇمغا كويزا،
پۇتۇمدا بار بەك ئېغىر كىشەن.
لېكىن،
ھېسلىرىمنى ئۇتالىدىڭمۇ، ياق
ئەركىنلىكنى تۇتالىدىڭمۇ، ياق!
ھەقىقەت دەپ شۇنىڭغا ئىشەن.

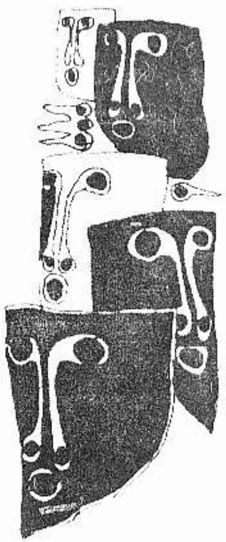

مۇھەببەت پەسلى

غازاڭلارنى تەسۋىرلەپ شائىر،
بىر ھىجراندىن بەرمە بېشارەت.
چىرايىنى كۆرۈپ ئالتۇندەك
سارغايدى دېمە ھالسىز ۋە ئىمجان.
ئۇ غازاڭلار
مۇھەببەتكە قانماي ئۇچۇن
ئۆز قېپىدىن چىقىپ قايتىدىن
يۇلتۇزلارغا ئايلانغان يۈرەكتۇر.

يىلتىزىدىن غازاڭغىچە،
بولغان ئارىلىقنى
سىغدۇرالىساقلا تەسەۋۋۇرىمىزغا،
ھېس قىلىمىز
غازاڭنىڭ يىلتىزغا ئايلىنالايدىغانلىقىنى.
يىلتىز
مۇھەببەتنىڭ بىر مەخپىي رىسالىسى
تۇپا ئاستىدا ياتقان كۆمۈلۈپ،
غازاڭ
ئاچقۇچىدۇر شۇ رىسالىنىڭ
چىققان
ئارمانلارنىڭ كۆكسىدىن ئۇنۇپ.

قىش پەسلى

ئاقلىقىڭنى ياخشى كۆرىمەن،
پاكلىقىڭغا كۆيۈپ ئۆتىمەن.
ئاق چېچەكلەر
ماۋزۇسىز قويار سۆيگۈ خاتىرەمنى
كاچكۇلدا
ئۈزىمەن بېلىق بولۇپ،
ئوخلىغان دەريانىڭ چۈشىنى ئۆرۈپ.
ئانام ساڭا يېقىنلاشقاندا
قازا قىلغان
يېتەلمەستىن ۋەسلىگە.
كۆزۈمنىڭ ئىچىدە ئانام،
سۆيۈپ ئۆتەر جىسمىڭنى.
ئاقلىقىڭنى ياخشى كۆرىمەن،
پاكلىقىڭغا كۆيۈپ ئۆتىمەن.
سەن بالىسەن، سەبىي، ئاق كۆڭۈل،
مەن ئانامنىڭ ئىككىنچى جىسمى.

ۋەتەن ـ 2

قەلبىمنىڭ تۆرىدە بولىسەن ئايان،
مەن ساڭا سۆيگۈمنى قىلغاندا بايان.

سۆيۈش ئۈچۈن سوزۇلغاندا لەۋلىرىم،
دەريا بولۇپ كۆتۈۋالىسەن.
يىراقلاپ كەتكەندە باغرىڭدىن ئەمما،
يارىمنىڭ ئورنىغا ئۆتىۋالىسەن.

سۆيەي دەيمەن، ئەمما سۆيەلمەيمەن،
بىلمەيمەن چۈنكى لەۋلىرىڭ نەدە.
لېكىن، لېۋىڭ بولۇپ يۈرىمەن سۆيۈپ،
چۆلگىمۇ، كۆلگىمۇ،
تاغقىمۇ، باغقىمۇ،
تەگلىسەڭ نەگە.

مۇھەببەت

چوغسەن قىشنىڭ ئىلاھى مۇز ئاستىدا ساقلىغان،
تونگسەن يازنىڭ ئاپتىپى قىلالمىغان بىر چارە.
تاڭسەن كۈتكەن پەيتىدە زارىقتۇرۇپ ئاتمىغان،
يىراقىڭدا يۈرەكنى قىلىپ يۈرگەن مىڭ پارە.

كېلەر لېكىن لەۋ ياققۇم تاپىنىڭدىن بېشىڭغا،
يۈرىكىمنى ئويناتقۇم چۆمۈلۈپ كۆز يېشىڭغا،
كېلەر بارغۇم باش بىلەن مېڭىپ ھەتتا قېشىڭغا.

ئاھ مۇھەببەت
«م» ھەربىي ئېزىلگەن يۈرەك،
«ھ» ھەربىي تۇيۇق يول،
«ئە»، «ب» سىرلىق بىر چۆچەك،
قەبرىدۇر «ت».

ئاي تەنھالىقى

سوغۇق نۇرنىڭ سوغۇق سۆيۈشى،
گۈلخانىلارنى قىلدى خارابە.
ئەگىزلەرگە چۈشتى بولۇپ ئوق،
ئىسيانلار يۈرىكى.
يوللاردا يۈرەك بار،
ئايدا يۈرەك يوق.
مۇز قەسىرى ئىچىدە باھار،
سۆيۈش ئۇندا ياسايدۇ دولقۇن.
تەسلىمنامە
ناخشىلار تىترىكىنىڭ جازىبىسى،
ھەيكەل بولۇپ قاتقان لەۋلەردە.
لەۋدىكى سەجدىگاھ،
ئاينىڭ ئارمانلىرى كۆمۈلگەن قەبرە.

مەسئۇل مۇھەررىرى: پەرھات ئىلياس
مەسئۇل كوررېكتورى: ئاسىيە ئەخمەت
مۇقاۋىنى لايىھىلىگۈچى: ئەكبەر سالىھ

قىز پەسلى
ئابلەت ئابدۇرېشىت بەرقى
*
شىنجاڭ خەلق نەشرىياتى نەشر قىلدى
(ئۈرۈمچى شەھىرى جەنۇبىي ئازادلىق يولى 348 №)
شىنجاڭ رەڭلىك مېتال گېئولوگىيىلىك قېدىرىپ
تەكشۈرۈش ئىدارىسى باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
فورماتى: 1168×850 مىللىمېتىر 1/32
باسما تاۋىقى: 5 قىستۇرما ۋارىقى: 2
2000 - يىلى 7 - ئاي 1 - نەشرى
2000 - يىلى 7 - ئاي 1 - بېسىلىشى
تىراژى: 1—3000
ISBN7—228—05849—6/1.2135
باھاسى: 10.00 يۈەن